

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi - Handelshøgskolen

Unge voksnes motivasjon for å bo i Nord-Norge

En studie av aldersgruppa 19-35 år med tilknytning til landsdelen

Kristin A. Karlsen og Kristin Myreng

Masteroppgave i ledelse - erfaringsbasert BED-3906 juni 2021

Innholdsfortegnelse

Forord.....	4
Sammendrag.....	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bakgrunn	9
1.2 Mangel på arbeidskraft i Nordland og Troms og Finnmark.....	9
1.3 Nedgang i antall unge voksne i Nord-Norge.....	11
1.4 De fleste kommuner i Nord-Norge er distriktskommuner.....	13
1.5 Problemstilling og forskningsspørsmål	14
2 Litteratur.....	15
2.1 Den nasjonale undersøkelsen om bo- og flyttemotiv 2008	15
2.2 Relevante funn fra 2008-undersøkelsen om unge	16
2.3 Undersøkelse i 2020 om bomotiver i distrikt hos unge.....	18
2.4 Undersøkelse av unges flyttemotivasjon i Midt-Troms 2018	19
2.5 Undersøkelser finner at venner og nettverk er av betydning.....	20
2.6 Rapport fra ungdomspanel for nordområdepolitikk 2020.....	21
2.7 Undersøkelsen Barometer 2020X om unge i nord i 2020	23
2.8 Ungdomspanel om fremtidas distriktpolitikk 2021	24
2.9 Undersøkelser som tilsier at nordlendinger vil bli i nord	26
2.10 Oppsummering av litteratur og teori.....	27
2.11 Hypoteser	28
3 Metode.....	30
3.1 Valg av metode	30
3.2 Utvalget i vår undersøkelse	31
3.3 Metodevurdering og kritikk.....	32
3.4 Avgrensninger for studien	33
3.5 Om datainnsamlingen	34

3.6	Operasjonalisering av surveyen.....	35
3.7	Metodevalg for analyse av data	38
3.8	Forskningsetiske betraktninger.....	39
4	Analyse, funn og drøfting.....	40
4.1	Beskrivelse av respondentene.....	40
4.2	Test av H1.....	40
4.3	Test av H2.....	42
4.4	Test av H3.....	43
4.5	Test av H4.....	43
4.5.1	De som har bodd hele livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 1	44
4.5.2	De som har bodd hele livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 2	45
4.5.3	De som har bodd deler av livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 1	46
4.5.4	De som har bodd deler av livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 2.....	47
4.5.5	De som aldri har bodd i Nord-Norge: Regresjonsmodell 1	48
4.5.6	De som aldri har bodd i Nord-Norge: Regresjonsmodell 2	48
4.6	Oppsummering av funn og holdbarheten til hypotesene	49
4.6.1	Funn og holdbarhet til H1	49
4.6.2	Funn og holdbarhet til H2	49
4.6.3	Funn og holdbarhet til H3	49
4.6.4	Funn og holdbarhet til H4	50
4.7	Oppsummering forskningsspørsmål 1: Hvilke forskjeller kan identifiseres mellom de tre undersøkte gruppene av unge voksne?.....	50
4.8	Oppsummering forskningsspørsmål 2: Hvilke faktorer innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen (om 5 år)	51
4.8.1	Hva påvirker motivasjon blant de som alltid har bodd der?	51
4.8.2	Hva påvirker motivasjon blant de som har bodd deler av livet?	53
4.8.3	Hva påvirker motivasjonen blant de som aldri har bodd der?.....	54

4.9	Oppsummering forskningsspørsmål 3: Hvilke tiltak kan eventuelt identifiseres for å få flere unge voksne til å bosette seg i nord?	55
4.9.1	Mulige tiltak overfor de som alltid har bodd i Nord-Norge	55
4.9.2	Mulige tiltak overfor de som har bodd deler av livet i Nord-Norge	58
4.9.3	Mulige tiltak overfor de som aldri har bodd i Nord-Norge	58
4.9.4	Oppsummering av tiltak	59
5	Konklusjon	62
5.1	Videre forskning	63
	Referanseliste	65

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på studien erfaringsbasert master i ledelse ved UiT.

Vi har begge vært i full jobb under arbeidet med oppgaven, så det har vært hektisk til tider, men også lærerikt på mange måter. Vi takker familie og venner som har vært tålmodige og gitt oss støtte, tid og rom til å fullføre vår masterstudie.

Vi retter en stor takk til vår fleksible og tilgjengelige veileder, professor Baard H. Borge, som har guidet oss i riktig retning. Vår veileder har vært en veldig dyktig og trygg støtte i prosessen med å ferdigstille masteroppgaven.

Kristin Annie Karlsen og Kristin Myreng, Harstad 1.juni 2021

Sammendrag

Denne masteroppgaven undersøker unge voksnes motivasjon for å bo i Nord-Norge, våren 2021. Studien avgrensers seg til aldersgruppa 19-35 år og de med tilknytning til landsdelen. Ved hjelp av en spørreundersøkelse ser vi på faktorer som kan være av betydning for bolyst. Vi undersøker unge voksne som er tilbøyelige til å etablere seg i Nord-Norge og hva som hemmer og fremmer bomotiv hos både dem og de som ikke ønsker å bo i landsdelen.

Vår problemstilling er «*Hva skal til for å få flere unge voksne til å bosette seg i Nord-Norge?*». Vi bryter ned problemstillingen i tre forskningsspørsmål:

1. *Hvilke forskjeller kan identifiseres mellom de tre undersøkte gruppene av unge voksne?*
2. *Hvilke faktorer innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen (om 5 år)?*
3. *Hvilke tiltak kan eventuelt identifiseres for å få flere unge voksne til å bosette seg i nord?*

Videre har vi testet fire hypoteser som skal bidra til å finne svar på forskningsspørsmålene, disse er:

H1: Det er ingen klare forskjeller mellom de tre gruppene i utvalget, de som har bodd hele livet i Nord-Norge, de som har bodd deler av livet i Nord-Norge, og de som aldri har bodd i Nord-Norge, når det gjelder hvordan de rangerer generelle kvaliteter som har betydning for bolyst.

H2: De som har bodd hele livet i Nord-Norge, vil skåre signifikant høyere med hensyn til om de ønsker/tror de vil bo i landsdelen om 5 år, i forhold til de som har bodd bare deler av livet i Nord-Norge.

H3: De som har bodd deler av livet i Nord-Norge, vil skåre signifikant høyere på spørsmål om de ønsker/tror de vil bo i Nord-Norge om 5 år, i forhold til de som «bare er på besøk» / aldri har bodd i landsdelen.

H4: Det kan identifiseres distinkte profiler for de tre forskjellige tilhørighetsgruppene på bakgrunn av ulike sett av faktorer som påvirker bolyst.

Hypotesene begrunnes i siste del av kapittel 2. Alle hypotesene ble støttet av våre data.

Funnene i studien er at det ikke er klare forskjeller når det gjelder hvordan de generelle kvaliteter for motivasjon vi undersøker, arrangeres av de tre gruppene med ulik tilknytning til Nord-Norge.

Vi identifiserer faktorer med signifikant effekt på unge voksne med forskjellig tilhørighet til landsdelen, sin motivasjon til å bli værende i eller flytte til landsdelen.

Vi finner signifikante forskjeller mellom gruppene når det kommer til hvilke faktorer som påvirker bolyst i Nord-Norge, i positiv eller negativ retning, og kan danne tre ulike profiler for de tre gruppene.

Med kunnskapen vi innhenter, antyder vi i studien forsiktig overfor premissgivere og da særlig ledere i virksomheter i Nord-Norge, hvordan de kan bidra med tiltak for å holde på og tiltrekke unge voksne til landsdelen.

Nøkkelord: Nord-Norge, distrikt, bolyst, bomotiver, unge voksne, rekruttering, ledelse

1 Innledning

I denne masteroppgaven vil vi ut fra et ledelsesperspektiv prøve å forstå hva som er av betydning for unge voksne i alderen 19 - 35 år i Nord-Norge, når de velger hvor de skal etablere seg. En respondent vi har spurt, sier for eksempel:

«Det viktigste for meg er kombinasjonen mellom natur, passe stor by (som Harstad) og tilgjengelighet til rutefly. Da er det ikke mer enn 1,5 time til Oslo og noen timer videre til hvor som helst i Europa. Trives som plommen i egget!» (Sitat ung voksen respondent, 2021)

Studien er gjennomført med bakgrunn i rekrutterings- og kompetansebehov i arbeidslivet i landsdelen, i kombinasjon med statistikk om befolkningsutvikling og særlig prognosene om nedgang i antall unge i de to nordligste fylkene.

Vi har gjort en undersøkelse av bomotiver blant tre grupper unge voksne med forskjellig tilknytning til Nord-Norge. Disse har henholdsvis 1) bodd hele livet i Nord-Norge, 2) bodd deler av livet i Nord-Norge, og 3) aldri har hatt registrert bostedsadresse i Nord-Norge, men som er i landsdelen på grunn av jobb eller studier. For å innhente data har vi gjennomført en kvantitativ spørreundersøkelse, og fått inn 659 svar. Vi har ikke funnet tilsvarende forskning på bomotiver på samme aldersgruppe og i nordnorsk kontekst.

Vi vurderer at kunnskap om dette temaet kan være relevant for ledere som rekrutterer arbeidstakere til både private og offentlige virksomheter i landsdelen. Mer innsikt i problemstillinga vil også kunne mobilisere til økt bosetting i Nord-Norge. Denne respondent er usikker på om jobbene han ønsker seg finnes i nord og om han flytter av den grunn:

«Jeg ønsker meg jobb innen akademia og innen mitt fagfelt. Dersom disse jobbene ikke eksisterer for meg i Nord-Norge er det godt mulig at jeg ender opp med å flytte fra landsdelen.» (Sitat ung voksen respondent, 2021)

Det har den seneste tid vokst frem et økende fokus på unge voksne i Nord-Norge. Solberg-regjeringen opprettet eksempelvis et eget ungdomspanel for arbeidet med ny nordområdemelding. «I stortingsmeldingen skal vi utvikle en politikk for å ivareta norske interesser i nord og bidra til sterke og trygge samfunn i Nord-Norge. Da må vi vite hva som motiverer ungdom til å utdanne seg, bo og arbeide i nord» forklarte statsministeren om panelets formål (Regjeringen, 2020).

Kunnskapsbanken Nord-Norge gjennomførte i 2019 noe de kalte et «*innsiktsarbeid*», ved å rekruttere 100 nordlendinger i alderen 18 – 34 år for å finne ut noe av «*hva som betyr mest for dem*» (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2019). Banken som står bak, etterlyser på nytt våren 2021, unge voksne til en ordning de kaller «*Unge stemmer*», og uttrykker at de vil fortsette å hente innsikt fra aldersgruppa «*for samfunnsutvikling*» (Sparebank1 Nord-Norge, 2021).

Arne O. Holm i High North News mener det har vært en myte at det er mangel på arbeidsplasser i nord, når situasjonen derimot er at «*det vi mangler er folk*» (Holm, 2021). «*Unge mennesker med høy utdannelse forlater landsdelen og etterlater et landskap med stadig eldre befolkning. De er vår mest verdifulle eksportartikkel*», mener Holm (2021) og viser til at vi knapt har arbeidsledighet i nord.

Flere medier (DN, m24, Bladet Vesterålen, vol.no, Harstad Tidende og iHarstad) skriver i mai 2021 om en ny «*jobbportal*» med hovedformål å koble kompetansebehov i nordnorske virksomheter med mulige kandidater. Avisene og virksomhetens nettsted beskriver rekrutteringsbehov og berammede befolkningsutvikling som grunnlag for etableringa (Heia Nord-Norge, u.å.).

Det finnes ingen «*quick fix*» for de sammensatte forholdene hverken i arbeidslivet eller samfunnsmessig. De fleste kommuner i landsdelen opplever typiske distriktsutfordringer og ønsker å tiltrekke seg unge. Eksempelvis vedtok kommunestyret i Harstad i mars 2021 en strategi for ungsatsing/ungdomssatsing (Harstad kommune, 2021), til dels med bakgrunn i befolkningsutviklingen (Øvrum, 2021).

Hvordan trekke unge voksne som har flyttet fra Nord-Norge tilbake til landsdelen, og hvordan få unge som bor i Nord-Norge til å bli værende, er de overordnede og ambisiøse spørsmål som danner bakgrunnen for vår masteroppgave.

Blant annet med referanse til UiTs kandidatundersøkelse (Høgestøl og Bjørnebekk, 2019) antar vi det er mer sannsynlig at personer med tilhørighet etablerer seg i landsdelen, enn de som ikke har det, og velger derfor å fokusere på disse.

Analysen gjøres med mål om å kunne forklare variasjoner i bolyst mellom gruppene vi undersøker, og på bakgrunn av funn forsiktig antyde noen mulige tiltak.

1.1 Bakgrunn

NHO og NAV finner i ferske kartlegginger at nordnorske virksomheter er blant de som melder om størst kompetansegap og rekrutteringsbehov (Rørstad, Børing & Solberg, 2021, NAV, 2021). Både bedrifter og offentlig sektor i landsdelen trenger tilfang av medarbeidere i og for fremtida. Med framskrevne fraflyttings- og aldringsutvikling, vil virksomheter i Nord-Norge få utfordringer med å få tak i nye ansatte og riktig kompetanse.

Befolkningssammensetningen i Nord-Norge framskrives å bli vesentlig endret de neste 30 år (SSB, 2020). Statistisk sentralbyrå beregner i det såkalte hovedalternativet et relativt stabilt samlet folketall i landsdelen for perioden, men med en fremtredende aldring i populasjonen. Det framskrives betydelig færre innbyggere i arbeidsdyktig alder i Nord-Norge mot år 2050 i forhold til i dag. Nedgang i antall unge voksne i landsdelen har allerede begynt (SSB, 2020).

Distriktsutfordringene som gjelder flere områder i landet beskriver så å si hele Nord-Norge, med hensyn til endring i befolkningsutvikling (NOU 2020:12, NOU 2020:15).

Samfunnsmessig innebærer endringene blant annet at flere nordnorske kommuner må forberede seg på reduserte skatteinntekter og økende tjenesteutgifter.

Dette er vår motivasjon for å søke å forstå holdningene blant unge voksne rundt det å etablere seg i Nord-Norge og vi kommer i påfølgende kapitler nærmere inn på bakgrunnen for problemstilling og forskningsspørsmål.

1.2 Mangel på arbeidskraft i Nordland og Troms og Finnmark

I offentlig sektor rapporteres kompetansegap for eksempel innen digitalisering (Rybalka, Røgeberg & Dyngen, 2019). Offentlige arbeidsgivere møter en økende etterspørsel etter tjenester i parallell med at mange av dagens arbeidstakere går av med pensjon (KS, 2018). Ny teknologi krever i tillegg oppdatert kompetanse. Å trekke yngre søkere til kommunale arbeidsplasser er avgjørende for å sikre at sentrale velferdsoppgaver opprettholdes de kommende år, mener Kommunenes Sentralforbund (2018). De nevnte forhold vil gjelde også for offentlige virksomheter i Nord-Norge.

NHO finner i sitt siste «kompetansebarometer» at nordnorske bedrifter er de som, sammen med bedrifter på Nord-Vestlandet, melder om størst kompetansegap (Rørstad, Børing & Solberg, 2021). Troms og Finnmark er det fylket i landet som, sammen med Møre og Romsdal, melder om størst andel foretak med udekket kompetansebehov (Rørstad, Børing & Solberg, 2021).

Det bemerkes i NHOs undersøkelse at koronapandemien har ført til nedbemanninger og permitteringer i enkelte bransjer, slik at mangel på kompetanse også i denne tiden kan fremstå overraskende (Rørstad, Børing & Solberg, 2021). Etterspørselen etter kompetanse er omtrent på samme nivå som tidligere år i Nord-Norge (Rørstad, Børing & Solberg, 2021).

Kompetansemangel behøver ikke å være ensbetydende med mangel på ansatte. NAV sin årlige bedriftsundersøkelse rapporterer imidlertid om høy mangel på arbeidskraft i virksomheter i Nord-Norge (NAV, 2021).

Nordland er det fylket som har høyest andel virksomheter som ikke har fått bemanningssituasjonen direkte påvirket av den siste tidens nedstenging av deler av samfunnet (NAV, 2021). Andelen virksomheter som har permittert ansatte som følge av koronasituasjonen, er lavest i de to nordligste fylkene (NAV, 2021). Tallene er rapportert i år 2020 (NAV, 2021). Mangelen på arbeidskraft har økt gjennom koronaperioden i Troms og Finnmark (NAV, 2021).

Det varsles om mangel på ansatte også fremover. I Nordland er det registrert den høyeste nettoandel virksomheter som forventer økt sysselsetting i 2021, sammen med Vest-Viken og Øst-Viken NAV (2021). I undersøkelsen uttrykker «stramhetsindikatoren» hvor stor andel av den ønskede sysselsettingen den estimerte mangelen på arbeidskraft utgjør, og målt ved denne indikator estimeres mangelen høyest i Troms og Finnmark (NAV, 2021). Mangelen på arbeidskraft innen helse- og sosialtjeneste er betydelig over hele landet, men aller størst er den i Troms og Finnmark (NAV, 2021).

Tabell 1.1 summerer estimert mangel på arbeidskraft i Nord-Norge for neste år, rangert etter sektor med størst mangel, fylkesvise tall er hentet fra undersøkelsen.

Næring	Nordland	Troms og Finnmark	Samlet
Helse- og sosialtjenester	900	1550	2450
Bygge- og anleggsvirksomhet	500	850	1350
Eiendomsdrift, forretningsmessig og faglig tjenesteyting	300	600	900
Varehandel, motorvognreparasjoner	250	300	550
Industrien	200	150	350
Transport og lagring	150	200	350
Overnattings- og serveringsvirksomhet	150	200	350
Undervisning	100	150	250
Informasjon og kommunikasjon	50	100	150

Personlig tjenesteyting	50	100	150
Jordbruk, skogbruk og fiske	100	0	100
Nærings- og nytelsesmidler	50	50	100
Produksjon av maskiner og utstyr	50	50	100
Off. adm. og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	50	50	100
Produksjon av annen industri	0	50	50
Produksjon av metallvarer	50	0	50
Sum	2950	4400	7350

Tabell 1.1. Estimert mangel på arbeidskraft fordelt på næringer, Nordland og Troms og Finnmark, 2021 (NAV, 2021).

Tabell 1 viser at det estimeres flest antall ledige stillinger fremover innen helse- og sosialtjeneste i landsdelen, videre er mangelen på arbeidskraft i Nord-Norge, estimert til å være størst innen bygge- og anleggsvirksomhet, etterfulgt av bransjen eiendomsdrift, forretningsmessig og faglig tjenesteyting. De sektorer det ikke er estimert mangel på arbeidskraft i Nord-Norge er Bergverksdrift og utvinning, Tekstil- og lærvarer, Trevarer, Treforedling og grafisk produksjon, Petroleum og kjemiske produksjon, Elektrisitet, vann og renovasjon, og Finansierings- og forsikringsvirksomhet.

Undersøkelsen som predikerer mangelen på arbeidskraft inneholder noe usikkerhet i tallene, men de er likevel interessante og man kan sammenligne områder i hele landet. Det var ved inngangen til 1.kvartal 2021, 482513 innbyggere i Nord-Norge (SSB, statistikkbank 01222), og mangelen på arbeidskraft beregnes altså til 7350, slik vi har summert i tabellen. I eksempelvis Oslo er det for samme tidspunkt registrert 697010 innbyggere (SSB, statistikkbank 01222), og det estimerte behovet der er 6650 (NAV, 2021). Dette tilsvarer at behovet for arbeidskraft er 1523 per 100000 innbyggere i Nord-Norge, mot 954 per 100000 innbyggere i Oslo. Behovet for arbeidskraft i Nord-Norge for 2021 er 60 % større enn behovet i Oslo, vektet i forhold til innbyggertall, ifølge dette.

1.3 Nedgang i antall unge voksne i Nord-Norge

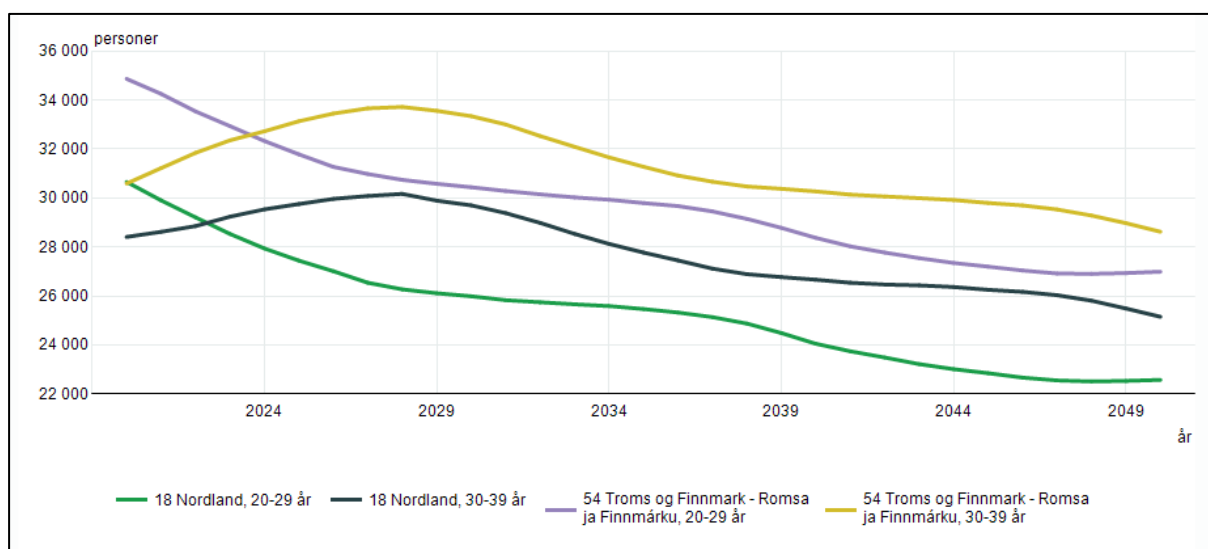
Det framskrives at det i år 2050 i den nordligste landsdelen kommer til å være færre innbyggere i forhold til i dag for alle aldersgrupper under 70 år (SSB, 2020). At det beregnes relativt stabilt samlet folketall i perioden, forklares med en betydelig økning i antall innbyggere blant de eldste (SSB, 2020).

Telemarksforskning har gjort analyser med mer negative utfall enn Statistisk sentralbyrå / SSB, for deres «nøytrale» utvikling i forhold til SSB sitt mye benyttede «hovedalternativ».

Telemarksforskning har samme underlag for sine analyser med hensyn til fødselstall og innvandring, men benytter ander modeller for flytting (Telemarksforskning, 2020). De finner SSB sine tall for optimistiske.

Det var inntil inngangen av 2019 økende samlet folketall i Nord-Norge (SSB, statistikkbank 01222). Fra inngangen av år 2008 til inngangen av år 2019 var økningen på 24413 personer, eller 5,3%. Det har vært en samlet nettonedgang de siste to år på om lag 4000 innbyggere, dette utgjør 0,8 %. Det er imidlertid framskrevet utvikling i befolkningssammensetning som er faretruende for arbeidslivet og samfunnet ellers i Nord-Norge.

Det har frem til nå vært et økende antall unge i Nord-Norge, og alltid flere barn og unge enn eldre, men nå snur trenden (SSB, 2020). For gruppa 20 – 29 år har nedgangen allerede startet, som figur 1.1 illustrerer. Antallet i alderen 30 – 39 år er fortsatt økende ifølge denne statistikk, men reduksjon i antall personer i denne gruppa beregnes å starte om få år i de to nordligste fylker (SSB, 2020).

Figur 1.1. Framskrevet folkemengde i Nordland og Troms og Finnmark, gruppene 20-29 og 30-39 år, 2020-2050 (SSB, statistikkbanken, tabell 12882)

Det har en langsiktig forsterkende effekt når unge voksne flytter. Antall barnefødsler i Nord-Norge er minsket med 35 % på drøyt 20 år (Andersen et al., 2019). Det er vanskelig å se for seg økning i fødselstall, om aldersgruppene der folk får barn, reduseres.

Unge flytter generelt mer enn eldre (Sørli, Aure og Langset, 2012) og de fleste flyttinger skjer i livsfasene fra man er 15 til man er 40 år (Vestby, 2015). Storvoll (2018) omtaler dette som den aller mest mobile aldersgruppe. Livsfasen kaller han søkefasen, med tanke på at man

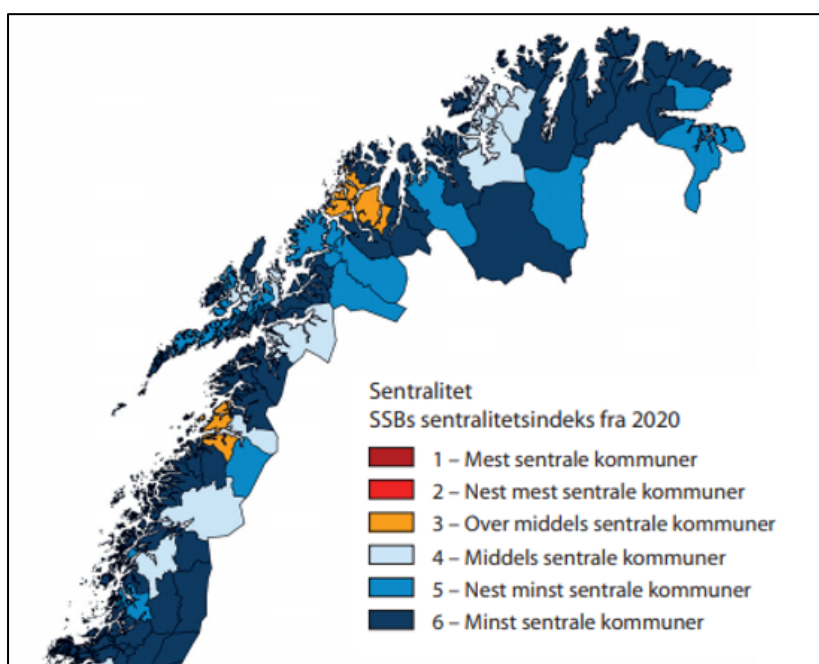
tar viktige valg med hensyn til jobb, eventuell partner, og hvor man bosetter seg (Storvoll, 2018).

Distriktsdemografiutvalget mener at flytting er spesielt vanlig i aldersintervallet 20 – 29 år (NOU 2020:15)

1.4 De fleste kommuner i Nord-Norge er distriktskommuner

Norske kommuner er inndelt i sentralitetsklasser. De fleste typiske distriktskommunene finner vi i nord, oppsummerer distriktsdemografiutvalget (NOU 2020:15). Alle de blå kommunene i figur 1.2 er distriktskommuner ut fra definisjonen til Statistisk sentralbyrå, der de med dypest blå farge er de minst sentrale. Sentralitetsklasse 4, 5 og 6 omtales som distrikt (Nordtug, 2021).

Sentralitetsklassene omhandler ikke bare innbyggertall, også avstander og tilgang på arbeidsplasser og servicefunksjoner differensieres det for (SSB, 2020). I Nord-Norge er det kun Bodø- og Tromsøregionen som ikke defineres som distrikt. I disse regionene bor henholdsvis om lag 11 % og 16 % av Nord-Norges befolkning, altså til sammen betydelige 27 % (SSB, statistikktabell 01222). Vi velger i vår undersøkelse likevel å se særlig til distriktsutfordringer når det gjelder Nord-Norges utfordringer, siden de fleste i landsdelen bor i distrikt, og de fleste kommuner i Nord-Norge er distrikt. I utformingen av vår survey har vi med bakgrunn i dette, i betydelig grad sett til parametere benyttet i en undersøkelse av distriktsungdoms bomotiv. Vi kommer tilbake til denne i kapittel 2.3.

Figur 1.2. Sentralitetsnivå for nordnorske kommuner (NOU 2020:15).

Distriktsdemografiutvalget ledet av Victor D. Norman, viser i sin utredning til at for aldersgruppen 19 til 29 år, flytter betydelig flere ut av distriktskommuner enn det gjør til dem (NOU 2020:15). Mye av denne utflyttingen er knyttet til utdanning og arbeid, mener utvalget. Distriktsdemografiutvalget forventer at flyttestrømmen fra distriktene blir mindre fremover (NOU 2020:15). Dette presenteres likevel ikke som et bilde på at flere unge forblir værende. Utvalget forklarer med at det i distriktene blir færre unge, en gruppe som flytter mye, og flere eldre, en gruppe som flytter lite. Tendensen forsterkes av at de eldre blir eldre enn før (NOU 2020:15).

Også Distriktsnæringsutvalget under ledelse av Svein R. Brandtzæg, finner at en stor utfordring for distriktene er befolkningsutviklingen og fraflytting (NOU 2020:12). At folketallet har falt mer i disse kommunene de siste år, sammenlignet med utvikling på landsbasis, forklarer utvalget med at «litt under halvparten av fallet skyldes svakere fødselstall enn landsgjennomsnittet, litt over halvparten flytting» (NOU 2020:12). Også dette utvalget understreker i tråd med det andre, at «hvis vi vil endre unges bostedspreferanser, må vi forstå hvorfor de handler som de gjør» og at dette krever kunnskap om deres «verdier, holdninger, interesser og motiver» (NOU 2020: 12).

1.5 Problemstilling og forskningsspørsmål

Hovedmålet for denne masteroppgaven er å kartlegge motivasjon for å bosette seg i Nord-Norge, blant unge voksne i Nord-Norge, for å identifisere mulige tiltak rundt dette.

Problemstillinga for studien er: *Hva skal til for å få flere unge voksne til å bosette seg i Nord-Norge?* Vi har operasjonalisert problemstillingen ved å utforme tre forskningsspørsmål:

1. *Hvilke forskjeller kan identifiseres mellom de tre undersøkte gruppene av unge voksne?*
2. *Hvilke faktorer innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen om 5 år?*
3. *Hvilke tiltak kan eventuelt identifiseres for å få flere unge voksne til å bosette seg i nord?*

For å definere hva vi konkret skal undersøke, har vi med utgangspunkt i relevant litteratur utformet fire hypoteser. Disse presenteres og begrunnes på slutten av kapittel 2.

2 Litteratur

Vi gjennomgår i dette kapittel forskning og tidligere undersøkelser om bo- og flyttemotivasjon generelt. Vi ser også på rapporter og funn når det gjelder hva som er av betydning for unges trivsel der de bor, og vi gjennomgår en undersøkelse av ungdom og unge voksne om det å bosette seg i distrikt. Formålet med teorigjennomgangen er å identifisere faktorer som kan være aktuelle og velge ut hvilke vi mener er relevante og viktige for bruk i spørreundersøkelsen vår. Litteraturen utgjør også bakgrunn for utforming av testbare hypoteser.

2.1 Den nasjonale undersøkelsen om bo- og flyttemotiv 2008

Hovedresultatene fra den omfattende undersøkelsen fra år 2008 om bo- og flyttemotiv, dokumenteres i rapporten «Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende» (Sørli, Aure & Langset, 2012). Denne undersøkelsen omtales som den best tilgjengelige kunnskap om bostedsmotivasjon i norsk kontekst (Nordtug, 2021).

Studien så på flytte- og bomotiver i hele landet, og omfattet flere typer flyttestrømmer, blant folk i ulike aldersfaser (Sørli, Aure & Langset, 2012). Selve kartleggingen ble gjort både kvantitativt (stor spørreundersøkelse) og kvalitativt (intervju med enkeltpersoner), og ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå og Norsk institutt for by- og regionforskning. En tilsvarende undersøkelse fra 1972 var bakgrunn (Sørli, Aure & Langset, 2012).

Mange av faktorene som kan forårsake flytting er i stor grad de samme som de som kan føre til at folk blir boende der de allerede er. Kartleggingen i 2008 studerte begge disse forhold. Undersøkelsen beskriver tre dimensjoner av bo- og flyttemotiver; henholdsvis økonomisk, sosial og kulturell (Sørli et al., 2012). Bo- og flyttemotivundersøkelsen i 2008 fant at de aller fleste av motivene for å bli boende eller flytte (over 90 %), ble forklart av de fire hovedgruppene *bolig, arbeid, sted/miljø* og *familie* (Sørli et al., 2012). Øvrige motiver ble gruppert innunder *helse, utdanning* og *uoppgitt*.

Utvalget i 2008-undersøkelsen bestod av respondenter i alderen 20 til 70 år. De i utvalget som hadde gjennomført flytting de siste 7 år, ble gruppert i flyttestrømmer av tre typer: Tilbakeflytting til oppvekstkommunen, internflytting i regionen og flytting til andre regioner (Sørli et al., 2012).

En kortfattet oppsummering og sammenligning sier at mens 1972-undersøkelsen viste at *arbeid* var viktigste faktor for å få folk til å bosette seg et sted, fant 2008-undersøkelsen en dreining mot betydningen av *familie* (Sørliet et al., 2012).

2.2 Relevante funn fra 2008-undersøkelsen om unge

Vi har gått gjennom hva den nasjonale undersøkelsen i 2008 fant om unge voksne, for å identifisere hva vi bør inkludere i vår survey. Tabell 2.1 oppsummerer funnene i 2008-undersøkelsen, for de aldersgrupper vi studerer i vår. I 2008-undersøkelsen utgjorde de to yngste grupper til sammen intervallet 21 - 35 år, mens vi i vår undersøkelse, ser på 19 – 35 år, så dette er omtrent samme aldersintervall.

Motiv	Fordeling flyttemotiv, <i>aldersgruppe</i>		Fordeling bomotiv, <i>aldersgruppe</i>	
	21-28	28-35	21-28	28-35
Arbeid	23 %	19 %	24 %	21 %
Bolig	24 %	28 %	13 %	12 %
Sted/miljø	18 %	20 %	27 %	30 %
Familie	24 %	28 %	23 %	24 %

Tabell 2.1. Svarfordeling motiv for flytting og å bli værende, per aldersgruppe (Sørliet et al., 2012)

I 2008 ble *Bolig* og *familie* funnet å være sterkeste flyttemotiv for unge voksne. Begge motivene var sterkere for den eldste del av gruppa enn den yngste. Også *arbeid* skåret høyt for de yngste:

- Aldersgruppa 21 – 28 år har forklart 24 % av årsakene med *boligforhold*. Like hyppig, 24 %, er *familie* forklaringen for denne gruppa når det gjelder hvorfor man flyttet. Hos denne yngste gruppa ble også *arbeid* oppgitt hyppig som flyttemotiv, det forklarte 23% av flytteårsakene (Sørliet et al., 2012).
- I alderen 28 – 35 år er 28 % av flytteårsakene forklart med *bolig*. Tilsvarende størrelse, 28 %, er forklart med *familieforhold* for denne aldersgruppa (Sørliet et al., 2012).

Tabell 2.1 oppsummerer at 2008-undersøkelsen finner at for unge voksne var *sted og miljø* sterkeste bomotiv:

- Aldersgruppa 21 – 28 år har angitt *sted og miljø* som hyppigst nevnte årsak, 27 %. Også *arbeid* var hyppig bomotiv for de yngste, det forklarte 24 % av årsakene for bomotiv for gruppa 21 – 28 år.
- Også for gruppa 28 – 35 år er *sted og miljø* hyppigst nevnte motiv og forklarer 30 % av motivasjonen for hvorfor man bor et sted.

Man fant altså noe forskjell på de de yngste og de eldste, blant disse unge voksne. Et konkret funn var at også de som tar utdanning og arbeid før de stifter familie, får andre rammer for hvordan de vurderer flytting og bosetting, enn de som allerede er etablert i par eller med familie før arbeids- og boligsituasjonen er avklart (Sørliet et al., 2012).

Livsfaser så ut til å ha noe å si for bo- og flyttemotiv. Bolig som motiv for flytting, sank med alder fra 35 år, helt til man kom til den eldste aldersgruppa, som kan ønske enkel bolig med tanke på utforming (Sørliet et al., 2012). Familie som flyttemotiv fant man betød mer og mer med alder (Sørliet et al., 2012). Når det gjaldt bomotiv, betød arbeid mindre og mindre med alder for de over 49 år, mens bolig som bomotiv var sterkere og sterkere med alder fra 42 år (Sørliet et al.)

I undersøkelsen fra 2008, var ikke undermotiv presentert i rapporten til Sørliet et al.(2012), med unntak av hovedmotiv fra kategori «sted og miljø». Disse er oppsummert i tabell 2.2, og vurdert med tanke på faktorer som kan være relevante for vår undersøkelse.

Tilgang på varer, tjenester, aktiviteter	God kommunikasjon og korte avstander	Fysiske forhold ved nærmiljøet	Sosiale forhold ved nærmiljøet	Stedstilhørighet og stedsidentitet
Butikker, forretninger	Rask reise til arbeid	Fornøyd med bebygg/strøk	Sosial kontroll	Eiendom i slekt /familie
Offentlige tjenester	Kort avstand venner/slekt	Barnevennlighet	God kontakt nabo /venner	Erfaringer, opplevelser
Kulturtilbud, kafeer	Gode kollektivtilbud	Frisk luft, sol, lys, utsikt	Lett å bli akseptert	Liker type sted og natur
Tilgang til friluftsliv	Vekt på nærhet til stor by	Lite støy, lav forurensing	Trafikksikkert, lite kriminalitet	Identitet sted, fylke/landsdel
Kunne dyrke særinteresser		Godt klima		

Tabell 2.2. Oversikt over 22 undermotiv knyttet til sted og miljø i fem bolker (Sørliet et al, 2012)

Flere av disse kvaliteter har vi inkludert i vår undersøkelse av unge voksne i Nord-Norge i 2021. Dette gjelder: Tilgang til offentlige tjenester, kort reise til arbeid, tilgang til natur, gode kollektivtilbud, et levende sentrum med butikker, kulturtilbud og kafeer, kort avstand til venner/slekt, barnevennlighet og lite kriminalitet. Parameterne vi studerer er oppsummert i kapittel 3.6.

2.3 Undersøkelse i 2020 om bomotiver i distrikt hos unge

Tildelingsbrevet fra kommunaldepartement sier at den offentlige virksomheten, Distriktssenteret, skal bidra med faglige innspill til nasjonal politikkutvikling, og at de skal prioritere små og mellomstore kommuner og områder med særlige distriktsutfordringer (Regjeringen, 2019).

Distriktssenteret gjennomførte i 2020 en landsdekkende undersøkelse av bomotiv hos unge voksne under 30 år (Distriktssenteret, 2020). Der refererer de til at 2008-undersøkelsen studerte tilbakeskuende begrunnelser for å ha flyttet eller ikke. Distriktssentrets undersøkelse studerer ungdom, og ser på hvilke ønsker disse har for fremtidig bosted (Nordtug, 2021). Undersøkelsen benytter motivasjonsteori og ser på hvordan de kan forklare at noen unge er motivert for å bo en distriktskommune, mens andre ikke er det (Nordtug, 2021). Studien til Distriktssenteret har et dypere perspektiv på menneskers atferd enn vi har i vår studie.

Surveyen til Distriktssenteret ble spredt både bredt og målrettet ifølge Nordtug (2021) og de fikk 1464 komplette svar da de hadde fjernet besvarelser fra folk over 30 år. Respondentene var fra hele landet, med overvekt av distriktsungdom (Nordtug, 2021). De fleste var elever ved videregående skoler, de øvrige var studenter og arbeidstakere (Nordtug, 2021).

Organiseringen er gjort med gruppering av motivsammensetninger, til dels i tråd med den store undersøkelsen i 2008. 2020-undersøkelsen deler motivene inn i *arbeid, tilbud og tjenester, stedskvaliteter* og *sosiale variabler*. Variablene er presentert i figur 2.1.

Arbeid:	Stedskvaliteter:
<ul style="list-style-type: none">- Mange jobbmuligheter- Å ha drømmejobben- En sikker arbeidsplass- Å unngå å pendle for jobb- Å få bruke det jeg er god til	<ul style="list-style-type: none">- Lett tilgang til naturen- Å bo i en enebolig med egen hage og garasje- Å bo i en bolig der noen rom og områder, som hage og garasje og gjesterom, blir eid og brukt i fellesskap med andre i nabolaget

<ul style="list-style-type: none"> - Digitale verktøy for å kunne jobbe hvor som helst - Mulighet til å stige raskt i gradene på jobb 	<ul style="list-style-type: none"> - Å bruke kort tid på komme meg til jobb, hente i barnehage, handle osv. - Å ha mulighet til å leve bærekraftig - Tilgang til gode sosiale møteplasser - Et levende sentrum med for eksempel, kulturtilbud, cafe og butikker - Å gi mine (framtidige) barn et godt oppvekstmiljø
<p>Tilbud og tjenester:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gode kommunale tjenester som skole, barnehage og helse - Gode offentlige tjenester som sykehus, NAV og politi - Kort avstand til matbutikk - Et variert utvalg i matbutikken - Et godt kulturtilbud - Et godt kollektivtransporttilbud - Gode utdanningsmuligheter for (framtidige) barn - Et variert fritidstilbud - Gode utdanningsmuligheter 	<p>Sosiale variabler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Å være godt kjent med lokalsamfunnet - Et trygt nettverk - Mange jevnaldrende i nærheten - Et godt sosialt liv - Å leve i et samfunn med lite press om å lykkes på alle fronter - Å få være meg selv fullt ut

Figur 2.1 Kvaliteter i Distriktssenteret spørreundersøkelse om ungdoms bomotiv i 2020

Flere av disse parametere undersøker vi i vår survey om bomotiv hos unge voksne i Nord-Norge i 2021. Fra Distriktssenterets undersøkelse har vi funnet det relevant å ta med; å ha drømmejobben, å unngå å pendle for jobb, digitale verktøy for å kunne jobbe fra hvor som helst, å ha en enebolig, å ha en bolig med noen fellesområder som deles med andre i nabolaget, et levende sentrum med kafeer og butikker, kort avstand til matbutikk og å være godt kjent med lokalsamfunn og jevnaldrende i nærheten. Dette kommer som tillegg til det vi hentet fra 2008-undersøkelsen beskrevet i foregående kapittel.

2.4 Undersøkelse av unges flyttemotivasjon i Midt-Troms 2018

Rapporten Unge fremtidsstemmer i nord (Storvoll, 2018) viser til forskning på bosettingsmønsteret til alle som ble født i Nord-Norge mellom 1986 og 1991. Kartlegging av denne gruppa sammenlignet hvor de er født, og hvor disse som unge voksne i år 2015 hadde sin folkeregistrerte adresse. Resultatene viste at det i snitt var 4 av 10 som ble værende på hjemlassen, mens 2 av 10 flyttet derfra, men bodde fortsatt i nord (Storvoll, 2018). 3 av 10

hadde flyttet til Sør-Norge, mens 1 av 10 var utvandret eller døde. 30-40 % av disse som var født i nord var altså ikke bosatt i Nord-Norge som unge voksne (Storvoll, 2018). Resultatet beskriver både en sentraliseringstrend og en trend om at nordlendinger flytter fra nord til sør, konkluderer Storvoll (2018). Forskningen han viser til finner at en betydelig andel unge som reiser ut fra nord, ikke vender tilbake. Vi ser likevel at tallene viser at de fleste unge fra Nord-Norge forblir i landsdelen.

Undersøkelsen Storvoll (2018) selv utførte, kartla to utvalgsgrupper, henholdsvis tenåringer og traineer i tyveårene. På spørsmål om hvilke faktorer respondentene mente ville bidra til god vekst i Midt-Troms, fikk følgende tre alternativer størst svar% fra traineene, og disse alternativer var også i ungdommenes svar, med bare litt ulik vektning: 1) *God kommunikasjon / transportmuligheter*, 2) *god kompetanseinfrastruktur / utdanningsmuligheter* og 3) *et sterkt og allsidig næringsliv*. Med kommunikasjon etc. mente man fiber/bredbånd, altså internettforhold, veier og offentlig kollektivtilbud (Storvoll, 2018).

Traineene mente at for at de selv og andre skulle velge å slå seg ned i Midt-Troms, måtte følgende områder helst være på plass (Storvoll, 2018): *Relevant arbeid for seg selv og en partner, gode bomuligheter, faglige videreutviklingsmuligheter, kvalitet i barnehage og skole, og fritidstilbud for egne barn*.

Noen av disse kvaliteter har vi inkludert i vår undersøkelse av bomotiv hos unge voksne i Nord-Norge i 2021. De vi har vurdert som relevante og tar med oss, som tillegg til de parametere vi allerede har nevnt at vi inkluderer, er; transportmuligheter, kompetanse- og utdanningsmuligheter, bomuligheter, barnehage, skole og fritidstilbud.

2.5 Undersøkelser finner at venner og nettverk er av betydning

Storvoll (2018) viste til at jobbrelaterte forhold er på noe vikende front som dominerende flyttemotiv med referanse til den nasjonale flyttemotivundersøkelsen av 2008, der familierelaterte forhold var hyppigst nevnte årsak, i gjennomsnitt for alle aldre blant respondentene. Blant annet Frønes og Brusdal har ifølge Storvoll pekt på venner som betydning, og de omtalte i 2001 unge voksne som «Friends-generasjonen» (Storvoll, 2018). Unge la vekt på å kunne være sammen med og bo nært venner (Storvoll, 2018).

Sørli et al. (2012) fant at kvinner ofte tenker på familie når de flytter. Lunestad (2019) mener at familie i seg selv ikke er et sterkt nok motiv til å «lokke jentene tilbake til bygda». I en kvalitativ studie om fraflytting fra distrikt eller «bygda», ble det funnet at venner og nettverk

var en av de viktigste og mest sentrale faktorene for flytting, både til byen og som den mest sentrale motivasjonsfaktor for å flytte tilbake til oppvekstkommunen (Lunestad, 2019).

Med bakgrunn i disse publikasjoner, stiller vi spørsmål om venners betydning i vår undersøkelse av bomotiv hos unge voksne i Nord-Norge i 2021.

2.6 Rapport fra ungdomspanel for nordområdepolitikk 2020

Utenriksdepartementet satte sammen et panel av 50 ungdommer og unge voksne nordlendinger for å innhente informasjon som underlag for regjeringens nordområdemelding. Statsministeren uttalte at det var viktig å få innspill fra unge i nord for utforming av nordområdepolitikk (Regjeringa, 2020).

En oppsummerende rapport presenteres som «*En nordområdepolitikk for ungdom*» og er digitalt vedlegg til stortingsmeldingen (Utenriksdepartementet, 2020). Ungdomspanelet gir i rapporten uttrykk for at god områdepolitikk må «rette seg mer konkret mot de som bor i Nord-Norge». Det må «snakkes om hva de trenger for å bli værende». Disse funn er gjennomgående tema for rapporten. Det etterlyses reelle muligheter til å kunne påvirke (Utenriksdepartementet, 2020). Ungdomspanelet viser til boattraktivitet. For at ungdom skal ønske å bli værende og ha det bra, må det bygges idrettshaller, ungdomshus, kulturhus og moderne skoler, panelet kommer med en rekke konkrete anbefalinger (Utenriksdepartementet, 2020):

- Møter med ungdommer bør være obligatorisk programinnslag når regjeringen besøker nord, slik at ungdommene har en reell mulighet til å påvirke.
- Arkitekter, byplanleggere og veimyndigheter må snakke med de unge, slik at ting kan designes på deres premisser.
- Det bør etableres et eget kulturfond for Nord-Norge rettet spesielt mot ungdom
- Læring om duodji, joik og samisk mat bør tilbys gjennom et samisk kultursenter.
- Det må legges bedre til rette både økonomisk og kompetanse for å sikre et godt nok kulturtilbud i distriktene.
- Idrettshaller bør prioriteres, fordi dette er viktig for at unge skal trives og bli værende, og det vil være attraktivt for at barnefamilier skal bosette seg i nord
- De viser til et prosjekt som heter «Jakten på bolyst», og ønsker flere tilsvarende prosjekter som kan medføre energi og samholdet fra idretten inn i lokalsamfunn

- Norsk idrett må tilføres ressurser sentralt og lokalt, dette ville ført til at unge mennesker kan drive med topp-idrett i Nord-Norge. Flest mulig bør kunne satse lengst mulig uten å måtte flytte fra landsdelen.

Det internasjonale arbeidet i Arktis er viktig for unge i nord, og panelet kommer med anbefalinger til dette (Utenriksdepartementet, 2020):

- Det bør informeres mer om at man mange steder i Nord-Norge kan delta i internasjonalt arbeid. Dette er en fordel ved å bo i nord som kan tiltrekke unge.
- Ungdom bør inviteres fast når gjester fra utlandet besøker Nord-Norge, dette er lærerikt for ungdommene og bidrar til ungdomsmedvirkning.

Ungdommene foreslår statlig støtte til boligkjøp i Nord-Norge (Utenriksdepartementet, 2020).

Ungdom i nord trenger gode arbeidsplasser, herunder flere lærlingeplasser, ifølge rapporten, og det etterlyses bevissthet rundt effekten av arbeidsinnvandring. De unge ønsker bedre muligheter for å studere tekniske fag i Nord-Norge, og anbefaler at det er mulig å ta utdanning ved siden av at man er i arbeid (Utenriksdepartementet, 2020).

Infrastruktur er et tema som også trekkes frem (Utenriksdepartementet, 2020):

- Gode transportløsninger er viktige for at de unge skal bli værende i nord
- Billettpriser må senkes slik at unge i større grad kan benytte seg av kollektivtransport
- Gode flyplasser i nord er viktig

Klima, miljø og bærekraft opptar de unge og de ønsker sterkt at vi tar vare på miljøet (Utenriksdepartementet, 2020).

Noen av disse forhold samsvarer med de tidligere nevnte studier vi har sett til og som vi har inkludert parametre fra. Utover det vi allerede har tatt med, som for eksempel at utdanning og infrastruktur er viktig, tar vi med oss videre fra ungdomspanelet for nordområdene, at unge er opptatt av fritidstilbud for bomotivasjon. Flere av de tidligere nevnte parametere/forhold styrkes som relevante, basert på rapporten fra ungdomspanelet for nordområdepolitikk.

2.7 Undersøkelsen Barometer 2020X om unge i nord i 2020

Barometer 2020X er en undersøkelse av 574 personer i nord i alderen 18-35 år (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Disse personene ble spurt om blant annet hva som er viktig for unge voksne der de bor, og hva de er fornøyde med.

Hele 98 % av respondentene mener helsetjenester der de bor er viktig eller svært viktig, dette er dermed viktigst, ifølge denne undersøkelsen. Samtidig er dette den tjenesten flest er fornøyde med: 65 % er fornøyde eller svært fornøyde med helsetjenester der de bor (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020).

Sosiale møteplasser, tilrettelegging for bærekraftig industri og arbeidsplasser, tilrettelegging for fritidsaktiviteter, og utdanningsmuligheter, er også viktige kvaliteter for over 90 % av unge voksne i Nord-Norge ifølge kartlegging. Blant tjenestene/tiltakene er det færrest som er fornøyde med tilrettelegging for bærekraftig industri og arbeidsplasser, hvor kun 33 % er fornøyde (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020).

Offentlige transporttilbud og tiltak for å fremme vekst i innbyggertall rangerer lavest med 23 % og 21 % fornøyde. Begge disse er viktige for over 75 % av unge ifølge målingen (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020).

Kun litt over halvparten er fornøyde med utdanningsmulighetene der de bor (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Utdanningsmuligheter er ikke det samme som - kvalitet, men det er verdt å merke seg at Nordland og Troms og Finnmark er fylkene med høyest andel av elever som har sluttet underveis i videregående opplæring de siste fem årene (SSB, 2020, statistikkbank 13012).

På spørsmål om hvor de forventet å bo om fem år, så man med hensyn til kjønn i denne undersøkelsen at 57% av kvinnene svarte at de trodde de ville bo i samme kommune som i dag. 63% av mennene trodde de ville bo i samme kommune om fem år. Tendensen i denne undersøkelsen er at flere menn tror de blir værende (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Når man så på svar i forhold til alder, var det 73% av den eldste gruppen, mellom 30 og 34 år, som trodde de ville bo i samme kommune som i dag. 44% av den yngste aldersgruppen, på 18-24 år, mente det var mest sannsynlig at de bodde i samme kommune. Tendensen i denne undersøkelsen viser at det er de eldste av de spurte som tror de blir værende (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020).

På spørsmål i Barometer 2020X om de forventet å bo i en annen kommune i Norge, men ikke i Nord-Norge, svarte med hensyn til kjønn, 19% av kvinnene at de trodde det, mens 15% av mennene trodde de da ville bo i en annen kommune, men ikke i Nord-Norge. Tendensen her viser at kvinnene var litt mer tilbøyelig til å forvente at de ikke bodde i Nord-Norge sammenlignet med menn (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Når det gjaldt alder var det 7% av den eldste gruppen som forventet å bo i en annen kommune, men ikke i Nord-Norge, mens 23% fra den yngste gruppen forventet å bo i en annen kommune, men ikke i Nord-Norge. Her viser det seg at en større andel av den yngste gruppen tror de bor i en annen kommune, men ikke i Nord-Norge om fem år (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020).

Noen av forholdene fra denne undersøkelsen, som helsetjenester, sosiale møteplasser og arbeidsplasser, har vi tatt med i vår av undersøkelse av unge voksne i Nord-Norge og deres bomotivasjon.

2.8 Ungdomspanel om fremtidas distriktspolitikk 2021

Om distriktspolitiske tiltak i Norge treffer hensiktsmessig, debatteres stadig. Som ledd i utarbeidelse av fremtidas distriktspolitikk har Solberg-regjeringa oppnevnt, og nylig mottatt utredninger og innspill fra, to utvalg og et ungdomspanel (Regjeringen, 2020).

I 2019 ble det etablert et utvalg som skulle *«utrede betydningen privat næringsliv har for levende og bærekraftige lokalsamfunn, og vurdere muligheter og hindringer for å utvikle lønnsom næringsvirksomhet i distriktene»* (Regjeringen, 2020). Det offentlige utvalget med kallenavnet, distriktsnæringsutvalget, ga sin utredning til regjeringen i oktober 2020 (Regjeringen, 2020). Regjeringa utnevnte samme år et utvalg for å *«utrede konsekvensene av demografiutfordringer i distriktene»* (Regjeringen, 2020). Distriktsdemografiutvalget overleverte sin utredning i desember 2020 (Regjeringen, 2020). Begge utvalgene retter søkelys på befolkningsutvikling i distriktene og utfordringene forbundet med at unge flytter fra, og understreker at man må forstå de unges motivasjoner (NOU 2020: 12, NOU 2020: 15). Vi går ikke nærmere inn på utredningene til utvalgene, fordi de omfatter forhold utover vår kontekst, og ser heller noe til hva ungdomspanelet anbefalte. Dette ble dog publisert etter vi hadde gjennomført vår survey, og ligger dermed ikke direkte til grunn for utformingen av den.

Ungdomspanelet hadde oppstart i januar 2020 og deres mandat var å jobbe frem ti råd til regjeringen (Distriktssenteret, u.å.). Panelet består av ti ungdommer mellom 14 og 23 år fra hele landet, og Distriktssenteret har tilrettelagt for deres arbeid (Distriktssenteret, u.å.).

Rådene fra ungdommens distriktspanel for fremtidas distriktpolitikk, er her beskrevet, med forklaring i stikkordsform:

1. *Tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplasser.* Finansiering, fjernarbeid, koble unge til lokalt næringsliv, praksisplasser.
2. *Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter.* Desentralisert, samlingsbasert, tilby fag regionalt næringsliv etterspør og sikre lærlingeplasser.
3. *Det må bli enklere å komme seg fra A til Å.* Oppgradering veier, sikkerhet, billettpriser ungdom, miljøvennlig og fremtidsrettet.
4. *Alle skal ha tilgang til stabilt og sikkert høyhastighets- og mobilnett.* Forutsetning for å studere/jobbe hjemmefra, samfunnssikkerhet, likhet innen tilgang og priser i hele landet.
5. *Virkemidler gjør det enklere å etablere bedrift og få seg bolig.* Støtteordninger, lavere skatt til unge, investeringsfond for unge grundere, finansieringsordninger med tilskudd for bolig for unge førstegangskjøpere i distriktene.
6. *Veien til psykisk helsehjelp må bli kortere.* Lavterskeltilbud, digitale løsninger, tilbud gjøres kjent, skolehelsetjeneste, psykisk helse inn i læringsplaner.
7. *Vi tar vare på distriktenes attraktivitet med nærhet til naturen.* Konsekvensvurdering utbyggingssaker, oppgradere eksisterende bygg/anlegg foran nyetableringer, ta hensyn til rekreasjon, bosetting, primærnæringer og matjord.
8. *Lokalsamfunnene utvikles med møteplasser og lokaler for unge gründere og frivillige.* Møteplasser innbyggere i alle aldre, gratis lokalleie for unge næringsutøvere og for frivillige organisasjoner.
9. *Ungdom må få større innflytelse lokalt.* 16-åringer stemmerett, lovpålagte ungdomsråd, elevråd og ungdomsråd medbestemmelsesrett.
10. *Beredskapen skal være tilgjengelig og trygg.* Responstid, kvalitet, distrikt ivaretas, lokalisering og innhold helsetjenester, frivillig beredskap sammen med offentlig.

Distrikts- og digitaliseringsministeren mottok rådene i slutten av april 2021 (Regjeringen, 2021). Vi oppsummerer de her fordi momentene er aktuelle og fordi vi ser at de i stor grad harmonerer med funn fra undersøkelsen av ungdommers motivasjon for å bo i distrikt (Nordtug, 2021), og med innspill fra ungdomspanelet for nordområdepolitikk (Utenriksdepartementet, 2020). Parametere fra de to sistnevnte har vi tatt med som nevnt, i

vår undersøkelse, og vi ser at rådene fra ungdomspanelet for distriktspolitikk, styrker valgene våre eller validiteten, med hensyn til parametere i vår survey.

2.9 Undersøkelser som tilsier at nordlendinger vil bli i nord

UiTs kandidatundersøkelse for 2019 fant at studentene ved campusene i stor grad blir værende i regionen og får seg jobb der etter at de er ferdige med studiene. Undersøkelsen summerte at om lag 65 % av kandidatene bodde i Nord-Norge før studier, mens rundt 68 % arbeider i Nord-Norge etterpå (Høgestøl og Bjørnebekk, 2019). Av de den gang tre fylkene, var det riktignok kun Troms som opplevde en nettogevinst i form av høyt utdannet arbeidskraft, med +9,2 prosentpoeng, mens Nordland og Finnmark opplevde nettotap på henholdsvis -5,6 og -1,5 prosentpoeng (Høgestøl og Bjørnebekk, 2019). De fleste studenter ved UiT kommer altså fra Nord-Norge, og de fleste blir i landsdelen etter studiene, ifølge denne undersøkelsen.

Undersøkelsen Barometer 2020X fant at 8 av 10 unge i nord vil bli i landsdelen (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Øvrige relevante forhold rundt dette ble beskrevet i kapittel 2.7.

Mange områder i Nord-Norge defineres som distrikt, og en del av de som flytter fra distriktene, returnerer til heimkommunen for å etablere seg. Distriktdemografiutvalget mener denne flyttestrømmen som en motstrøm i forhold til de som flytter fra distriktene, alltid har eksistert, og at dette vil fortsette (NOU 2020:15).

Distriktssenterets nasjonale undersøkelse av unges bomotiv gjennomført i 2020, finner at respondenter fra distriktskommuner er mer tilbøyelige til å bosette seg i en distriktskommune når de er 30 år, enn respondenter fra mer sentrale strøk (Nordtug, 2021). 2020-undersøkelsen oppsummerer at det er ganske stor motivasjon for dette hos unge fra distriktene (Nordtug, 2021). Blant ungdom 14 – 29 år fra distriktene sier 65 % at de ønsker å bosette seg i en distriktskommune når de er 30 år gamle. Blant ungdom fra sentrale kommuner sier omtrent 40 % det samme, ifølge Nordtug (2021).

Disse forhold danner bakteppet for en av våre hypoteser om at unge med relasjon til Nord-Norge er mer tilbøyelige til å etablere seg i landsdelen, enn andre unge. Hypotesene presenteres i kapittel 2.11.

2.10 Oppsummering av litteratur og teori

De foregående underkapitler presenterer undersøkelser og funn som beskriver generelle flytte- og bomotiver. Videre har vi redegjort for litteratur som sier noe om funn hos unge om deres bomotiv i Nord-Norge og distrikter generelt.

De nasjonale bo- og flyttemotivundersøkelsene i 1972 og 2008 av voksne i alle aldre, innehar flere dimensjoner og undergrupper av informasjon. Vi har ikke hatt tilgang til råmaterialet og har i hovedsak sett på hvordan undersøkelsene har gruppert hovedmotivene, og hva som var av betydning for bo-/flyttemotivasjon for unge voksne. Bostedkvaliteter fra undersøkelsen i 2008 har vi inkludert i vår.

Undersøkelsen fra 1972 fant at arbeid var den viktigste faktoren, mens undersøkelsen fra 2008 viste en dreining mot familie som en særlig viktig faktor. I sistnevnte undersøkelse var bolig og familie de viktigste flyttemotivene, spesielt for de eldste av de undersøkte. For den yngste gruppen var det arbeid som pekte seg ut som en sentral faktor (Sørli et al, 2012). Vi har i vår undersøkelse valgt å følge opp med spørsmål innenfor disse dimensjonene.

Storvoll (2018) sin undersøkelse av unge i Midt-Troms beskriver et resultat der en ser en sentraliseringstrend fra nord til sør og at en betydelig andel av de unge som reiser ut, ikke vender tilbake. Undersøkelsen Barometer 2020X derimot fant derimot at hele 8 av 10 unge ønsket å bosette seg i Nord-Norge (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Vi finner dette interessant og følger det opp i vår undersøkelse blant annet ved å stille spørsmålene om hvorvidt de tror eller ønsker at de bor i Nord-Norge om fem år.

Venner og nettverk er en andre faktorer som bemerker som relevante både i Storvoll (2018) og Lunestad (2019) sine undersøkelser. Sistnevnte finner at dette er den viktigste og mest sentrale faktor for flytting både til byen og tilbake til oppvekstkommunen.

Videre ser vi at ungdomspaneler som kommer med innspill til regjeringen aktualiserer vår problemstilling, her anbefaler unge hvilke tiltak som må til i distrikter generelt og nordområdene spesielt, for å øke bolyst. Flere av disse finner vi relevante og selv om noen av innspillene er publisert først etter vår spørreundersøkelse ble utsendt, vurderer vi at de kan underbygge relevansen av vår studie. Fritidsaktiviteter, kulturtilbud og infrastrukturer er områder også vi berører og flere av innspillene styrker validiteten til vår survey slik vi ser det.

Barometer 2020X (Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020) finner at helsetjenester er viktigst. Sosiale møteplasser og offentlige transporttilbud er andre viktige faktorer her.

At så å si hele Nord-Norge defineres som distrikt er bakgrunnen for at vi i stor grad ser til undersøkelsen om bomotiv i distrikter i operasjonalisering og utforming av vår survey. Vi har sammenfattet og justert i forhold til øvrige undersøkelser, og avgrenset med et kritisk blikk ut fra hva vi fant nødvendig å spørre om.

Vi ser at flere av faktorene går igjen i flere av undersøkelsene, og dette gir oss indikasjoner på at de er sentrale og valide og vi velger derfor å benytte akkurat disse i vår undersøkelse. Vi vil anvende litteratur og teori under kapittel 4 når vi analyserer og drøfter funn fra vår studie.

2.11 Hypoteser

Med bakgrunn i litteratur og teori presentert foran har vi utformet fire hypoteser, H1, H2, H3 og H4. Hypotesene danner grunnlag for vår undersøkelse, og vi ønsker å teste disse ut ved bruk av innsamlede data. Vi presenterer og begrunner her hver hypotese.

H1: Det er ingen klare forskjeller mellom de tre gruppene i utvalget, de som har bodd hele livet i Nord-Norge, de som har bodd deler av livet i Nord-Norge, og de som aldri har bodd i Nord-Norge, når det gjelder hvordan de rangerer generelle kvaliteter som har betydning for bolyst.

Bakgrunnen for H1 er at vi antar at de tre gruppene rangerer generelle faktorer i utgangspunktet tilnærmet likt når det gjelder kvaliteter for der de skal bo, når vi ikke knytter dette til Nord-Norge / Sør-Norge eller på annen måte til bosted. De er alle unge voksne og vi antar gruppene for eksempel vil rangere høyt en kvalitet som gode oppvekstvilkår for sine eventuelle barn. Den nasjonale undersøkelsen fra 2008 (Sørli et al., 2012) fant noen forskjeller i bo- og flyttemotiv mellom aldersgrupper, derfor tror vi at dette betyr mer enn hva tilhørigheten til Nord-Norge gjør. Vi har ikke identifisert litteratur som har sett spesifikt på om det er forskjell mellom grupper basert på tilknytning til Nord-Norge når det gjelder generelle bokvaliteter, så våre antakelser er ikke med bakgrunn i funn i litteraturen på akkurat dette tema.

H2: De som har bodd hele livet i Nord-Norge, vil skåre signifikant høyere med hensyn til om de ønsker/tror de vil bo i landsdelen om 5 år, i forhold til de som har bodd bare deler av livet i Nord-Norge.

Bakgrunnen for H2 er at vi antar større grad av tilhørighet fører til større grad av bolyst for et område. Vi tror altså at det er mer sannsynlig at de som har bodd hele livet i Nord-Norge bosetter seg i landsdelen, enn de som bare har bodd deler av livet sitt i nord, og forventer ulike svar rundt dette. Vi viser til flere undersøkelser vi i kapittel 2.9, som tilsier at nordlendinger flest vil bli i nord (Høgestøl og Bjørnebekk, 2019 og Kunnskapsbanken Nord-Norge, 2020). Nordtug (2021) viser til Distriktssentrets undersøkelse som også bekrefter at respondenter fra distriktskommuner var mer tilbøyelige til å bosette seg i en distriktskommune, enn andre respondenter fra mer sentrale strøk.

H3: De som har bodd deler av livet i Nord-Norge, vil skåre signifikant høyere på spørsmål om de ønsker/tror de vil bo i Nord-Norge om 5 år, i forhold til de som «bare er på besøk» / aldri har bodd i landsdelen.

Begrunnelsen for H3 er at vi antar at de som har bodd deler av livet sitt i Nord-Norge, har større motivasjon for å bosette seg i landsdelen, på grunn av en sterkere tilknytning, enn de som bare er midlertidig i nord. Vi forventer altså forskjellige svar for disse gruppene.

H4: Det kan identifiseres distinkte profiler for de tre forskjellige tilhørighetsgruppene på bakgrunn av ulike sett av faktorer som påvirker bolyst.

Bakgrunn for H4 er at vi ser at den nasjonale undersøkelsen Distriktssenteret gjorde av unges motivasjon for å bo i distrikt (Nordtug, 2021), fant signifikante effekter på bomotivasjon for de som ønsket å bosette seg i distrikt. Vi tror at også vi ut fra regresjonsanalyser vil vi kunne illustrere ulike profiler for de ulike tilhørighetsgruppene. Identifiserer vi dette, vil vi kunne antyde mulige tiltak som kan være nyttig kunnskap for blant annet rekruttering av nye arbeidstakere for offentlige og private virksomheter i landsdelen.

3 Metode

3.1 Valg av metode

Med utgangspunkt i tidligere publiserte studier, har vi som nevnt gjennomført en spørreundersøkelse blant unge voksne i Nord-Norge. Vi har kategorisert de unge voksne i tre grupper med ulik tilhørighet til landsdelen. Surveyen innhenter data om hvordan utvalgsgruppene forholder seg til en rekke generelle faktorer for bomotiv. Vi stiller også spørsmål om man henholdsvis *ønsker* og om man *tror* man vil bosette seg i landsdelen i et tidsperspektiv på 5 år.

Det kvantitative designet tilrettelegger for god og systematisk oversikt (Jacobsen, 2018). Metoden fordrer presisjon og basert på den litteraturen vi har presentert, vurderte vi innledningsvis hva som var viktig og uviktig å innhente data om i vår undersøkelse. Et kvantitativt design begrenser mulighet til å justere underveis, da hovedgrunnlaget av hypoteser og teori utarbeides før utforming av undersøkelsesspørsmål (Jacobsen, 2018).

Vi gjennomførte surveyen på ett tidspunkt og utfører med det en tverrsnittstudie. Det er en fordel å kunne se på hvilke fenomener som varierer uten å ta hensyn til tidskonteksten. Jacobsen (2018) mener en betydelig styrke ved tverrsnittstudier er at de gir god mulighet for å studere korrelasjon i ulike former. Vi kan ved hjelp av statistiske metoder se hvordan ulike variabler varierer sammen.

For deduktive, kvantitative undersøkelser av store utvalg, kan man beskrive det som en ulempe at samspillet mellom individ og selve konteksten blir nedtonet, man kan få «tynne» beskrivelser av fenomenet (Jacobsen, 2018). Vi kommer ikke tett på personene vi studerer. Dette vurderer vi ikke som problematisk for vår studie der vi med deduktiv tilnærming «går fra teori til empiri» (Jacobsen, 2018). Metoden er i realiteten eneste mulighet for å kunne si noe generelt om sammenheng mellom variabler. Ekstensivt forskningsdesign er også den eneste måten vi kan generalisere fra utvalg til populasjon (Jacobsen, 2018), noe vi ønsket å kunne gjøre gitt at det er grunnlag for det.

Mulighet for å oppnå tilfredsstillende deltakelse og at datainnsamling kunne gi valide resultater innenfor tiden vi hadde til rådighet, var en forutsetning for metodevalget. Vi landet tidlig på at en stor kvantitativ, spørreundersøkelse var formålstjenlig for vår studie av bomotiv hos unge voksne i Nord-Norge.

3.2 Utvalget i vår undersøkelse

Undersøkelsen vår er et ekstensivt opplegg, vi studerer mange enheter og ønsker å få frem likheter og forskjeller mellom disse. Vi har ikke mulighet til å undersøke hele populasjonen for å få fullstendig oversikt over fenomenet vi studerer, og har foretatt et utvalg. Utvalget vårt består av unge voksne i alderen 19 til 35 år som bor, har bodd eller midlertidig oppholder seg i Nord-Norge.

Vi distribuerte surveyen ved å benytte oss av e-postadresser til studenter ved UiT og ved å dele en lenke til surveyen i sosiale medier, vurderte vi at spørreundersøkelsen nådde ut til personer med tilhørighet til landsdelen. Målgruppen vår er i tillegg klart avgrenset når det gjelder alder, og vi vurderte at sannsynligheten var stor for at vi traff aldersmessig med vår distribusjonsmetode.

Vår utvalgsform, basert på måten vi distribuerte surveyen, er det Jacobsen (2018) refererer til som *ikke-sannsynlighetsutvalg* og av typen *bekvemmelighetsutvalg*. Fordi tilgang til surveyen var mulig å videresende, har vi også et element av *snøballeffekt*, altså at utvalget «vokste av seg selv». Vi vet ikke hvor mange som svarte via lenken i e-post og hvor mange som svarte via lenken i sosiale media, men det kan være sannsynlig at det var et mindretall som besvarte spørreundersøkelsen via sosiale media.

Fremgangsmåten vi har benyttet for etablering av utvalg, er ressursbesparende, vi unngår å jobbe med å velge ut enheter og sende ut spørreskjemaer på en oppsøkende måte. Samtidig ser vi at dette var en formålstjenlig måte å mobilisere på, vi mener vi nådde mange relevante personer, og vi oppnådde å få et stort utvalg. Jacobsen (2018) anbefaler minimum 100 enheter, vi har i vår undersøkelse 659.

For å kunne overføre funn fra utvalget, må vi vurdere om vårt utvalg er representativt for populasjonen. Vi kan ikke være sikker på at utvalget er representativt for hele populasjonen unge voksne med relasjon til Nord-Norge. Vi har ikke stilt spørsmål om respondentenes bakgrunn og vet derfor ikke om de er i jobb, studerer eller annet. Vi ser en overrepresentasjon av kvinner i utvalget, som angitt i kapittel 4.1. Vi vurderer at utvalget mest sannsynlig har overrepresentasjon av studenter. Vi har ikke kjennskap til andel av utvalget med høyere utdanning og det er sannsynlig at personer med yrkesfaglig utdanning er underrepresentert i utvalget på grunn av måten vi har rekruttert respondenter til spørreundersøkelsen.

Vi mener at utvalget vårt tross nevnte skjevheter er rimelig representativt for de forhold vi undersøker, og særlig for den delen av unge voksne som er under utdanning ved UiT.

3.3 Metodevurdering og kritikk

Hvordan man analyserer data er viktig for en studies gyldighet. Påliteligheten til data avhenger av om det er noen forhold ved selve undersøkelsen som kan ha skapt resultatene (Jacobsen, 2018). Videre må data registreres korrekt, og analyseres riktig.

I kvantitative studier er den interne validiteten knyttet til om «måleapparatene» våre, vanligvis spørreskjema, måler det vi ønsker å måle, dette kalles begrepsmessig gyldighet (Jacobsen, 2018). Å måle motivasjon for å bosette seg, som vi ønsker å gjøre, kan i utgangspunktet virke abstrakt, og det finnes selvsagt forskjellige subjektive grunner for at folk etablerer seg på et sted og ikke på et annet. Vi så til tidligere vitenskapelige undersøkelser om bomotiv for å identifisere hvilke parametere vi skulle benytte i vår. Vi har tilpasset noe, men ved å bruke mange av de samme parametere vil dette kunne sikre begrepsmessig gyldighet. Parameterne er altså i stor grad testet ut tidligere, og i så måte validerte. Betydelig bearbeidelse er likevel gjort i utarbeidelse av vår survey, for å ivareta våre spesifikke forskningsspørsmål.

Før vi sendte ut surveyen, gjennomførte vi en pilotstudie. Ifølge Jacobsen (2018) kan en slik kvalitativ forundersøkelse bidra til å øke gyldigheten til en spørreskjemaundersøkelse. Ved å teste skjemaet, fikk vi nyttige tilbakemeldinger og justerte noen spørsmål som følge av det. Spørsmål som stilles i en survey må ikke levne tvil om hva det faktisk spørres om, jamfør Jacobsen (2018) sine anbefalinger.

Vi hadde et åpent spørsmål der respondentene kunne gi tilbakemelding på om de savnet noe i spørreskjemaet som var dekkende for akkurat deres motivasjon for å etablere seg i Nord-Norge. Vi ser av svarene, og når vi ser til innspill fra unge i ikke-vitenskapelige publikasjoner i litteraturgjennomgangen, at vi kunne ha inkludert noen flere parametere. Vi kommer inn på dette når vi diskuterer anbefalinger om videre forskning i kapittel 5.1

Respondenter kan la seg påvirke av måten man formulerer og strukturerer på. I ingress i epost sendt ut til mange studenter ved UiT, beskrev vi kort at befolkningsutviklingen i Nord-Norge var bakgrunnen for spørreundersøkelsen. Dette kan ha påvirket noe i negativ retning når det gjelder hvordan man besvarte om ens motivasjon for å bo i landsdelen. Man kan se for seg at respondenter fikk noen negative assosiasjoner og følelser. Det hadde imidlertid i tiden før vi

distribuerte (februar 2021) vært mange saker i media om temaet, og dette sannsynliggjør at vår introduksjon til surveyen ikke skal ha påvirket svarene.

I analysedelen ønsker vi å unngå å generalisere for bredt eller uten tilstrekkelig argumentasjon for hvorfor vi overfører funn til å gjelde utenfor vårt utvalg. Et mål for vår studie er å si noe om den eksterne gyldigheten, den ytre validiteten (Jacobsen, 2018). For studien vår innebærer dette at vi ønsker å finne ut om vi kan beskrive unge voksne som ønsker/tror de vil bo i Nord-Norge, med fellestrekk.

3.4 Avgrensninger for studien

«Unge voksne» avgrenses til å gjelde de som er i alderen fra 19 til 35 år på tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført, våren 2021.

Vi har avgrenset spørsmål og påstander slik at motivasjonsfaktorene vi kommer inn på, harmonerer med de temaer som lå til grunn i de publiserte undersøkelsene vi benytter som bakgrunn. Vi har kategorisert i fire hovedtemaer for motivasjon, i tråd med disse. Det er en del faktorer fra litteraturen vi har gjennomgått, som vi i denne prosessen ikke har valgt å inkludere.

Den store, nasjonale undersøkelsen i 2008 gikk inn på både bo- og flyttemotivasjon, man spurte der om respondentene hadde flyttet den siste tid, og med oppfølgingsspørsmål. I vår studie fokuserer vi på forhold som er av betydning for bomotiv, og avgrenser eventuell flytting til kun spørsmål om man tror eller ønsker å etablere seg i Nord-Norge om 5 år.

For unge voksne, fant undersøkelsen i 2008 at de som tar utdanning og arbeid før de stifter familie, får andre rammer for hvordan de vurderer flytting og bosetting, enn de som allerede er etablert i par eller med familie før arbeids- og boligsituasjonen er avklart (Sørli et al., 2012). Vi undersøker ikke rundt dette.

Vi har ikke hatt tilgang til alle spørsmålene i de landsdekkende undersøkelsene i 1972 og 2008. Det har vi imidlertid hatt for den ferske undersøkelsen fra 2020 av ungdoms bomotiv i en distriktskontekst. Vi har særlig sett hen til denne studien i utforming av vår survey, da vi finner den relevant med hensyn til vår målgruppe.

Vi har ikke hatt kapasitet innen rammene for studien til å gå i dybde på kognitivt og affektivt perspektiv rundt motivasjon, slik Distriktsenteret gjorde i sin undersøkelse (Nordtug, 2021).

Undersøkelsen fra 2020 er med hensyn til gruppering av hovedmotiv, i tråd med den store, undersøkelsen fra 2008 og en tilsvarende i 1972. Vår undersøkelse samsvarer etter vår vurdering i motivtema med dem alle.

Med bakgrunn i teorien vi har presentert har vi valgt å se på noen sammenhenger vi finner aktuelt og interessant. Dette medfører at det vil være forhold nevnt i disse tidligere undersøkelsene vi har valgt bort. Noen av disse vil vi si noe om i kapittel 5, om videre forskning.

3.5 Om datainnsamlingen

For distribusjon av spørreundersøkelsen benyttet vi et nettbasert verktøy, Nettskjema, utviklet ved Universitetet i Oslo, som vi som studenter ved UiT har tilgang til. En fordel med nettbaserte undersøkelser er at anonymitet enkelt kan ivaretas. Respondentene fikk i vår survey ikke spørsmål som kan avdekke deres identitet. Villigheten til å delta kan gjerne være større under slike forhold enn ved for eksempel telefonintervju (Jacobsen, 2018). Avstand ved bruk av nettbasert undersøkelse kan utgjøre en styrke, da forskeren i liten grad har mulighet til å utvikle gjensidig personlige bindinger og påvirke respondenten. Avstand kan også være en svakhet, i den forstand at respondentene ikke får anledning til å oppklare om det er noe de lurer på, eller anledning til å utdype sine svar.

Et krav for deltakelse i vår undersøkelse, var å ha fylt 18 år. Kriteriet var satt med bakgrunn i at man over denne alder er aktuell for arbeidslivet, siden rekruttering er en del av kontekst og bakgrunn for studien. Aldersgrensen tilfredsstillers i tillegg forutsetningen om informert samtykke. Dersom umyndige skulle deltatt ville vi vært avhengig av foresattes tillatelse, noe som ville komplisert og vært ressurskrevende å følge opp.

For å stimulere til deltakelse og fullstendige besvarelser, bør respondenter oppleve problemstillinger som interessante (Jacobsen, 2018). Vi forsøkte gjennom introduksjonen i surveyen å appellere og fange interesse. Vi etterstrebet videre å utforme spørsmålene slik at man enkelt forstod dem, og fant svaralternativene relevante.

Da vi gjorde surveyen tilgjengelig på nett, ble det registrert besvarelser nærmest umiddelbart, og disse vokste raskt i antall. Vi valgte derfor etter noen dager å stenge nettskjemaet, for å klare å håndtere innhentede data. Ut ifra dette kan vi argumentere for at vår survey opplevdes som interessant og lett å svare på.

3.6 Operasjonalisering av surveyen

Å operasjonalisere er viktig for kvantitative undersøkelser, man må konkretisere de teoretiske begreper man har som bakgrunn, identifisere og formulere spørsmål og påstander, og gjøre svaralternativene målbare (Jacobsen, 2018).

Tabellen under oppsummerer parameterne vi undersøker i vår survey, med begrunnelse for hvorfor hver av dem er vurdert som relevant og er inkludert, i form av kort henvisning til litteratur, eller annen forklaring. Dette er altså de faktorer vi prøver ut, de verdier vi mener med bakgrunn i tilgjengelig teori, kan påvirke unge voksnes holdning til å bo i Nord-Norge, og som kan gi oss relevante data.

Vi har tatt utgangspunkt i store deler av undersøkelsen av distriktsungdoms bomotiv (Distriktssenteret, 2020). Vi har imidlertid gruppert vår survey mer i tråd med den nasjonale undersøkelsen av bo- og flyttemotivasjon gjennomført i 2008 (Sørli et al, 2012). I tillegg har vi altså sett til funn fra andre studier i operasjonaliseringen.

Type faktor / motiv	Faktorer (spørsmål / påstander) viktige for bomotiv	Begrunnelse eller faktorens opprinnelse
Aldersgruppe	Hvor gammel er du? 19 – 25 år / 26 – 35 år	Myndig, er i studie-/jobbalder, og maks grense tilsvarende 2008-undersøkelsen. Alder kan ha betydning for bolyst.
Kjønn	Kjønn: Kvinne / mann / annet	Kjønn er en mulig faktor som påvirker bomotiv i Nord-Norge.
Tilhørighetsgruppe	Hvilken tilhørighet har du til Nord-Norge? Jeg har HELE livet mitt hatt registrert bostedsadresse i Nord-Norge / Jeg har DELER av livet mitt hatt registrert bostedsadresse i Nord-Norge / Jeg har ALDRI hatt registrert bostedsadresse i Nord-Norge, men studerer/jobber for tiden der	En av våre hypoteser er at de med tilhørighet til landsdelen er mer tilbøyelige til å ville bosette seg i Nord-Norge. Vi vurderer at vi med denne tredelte inndeling avdekker alle grader av tilhørighet.
Sted og miljø	Det er viktig at jeg er godt kjent med lokalsamfunnet der jeg skal bo	Var i Distriktssenterets undersøkelse.
Sted og miljø	Det er viktig at mine eventuelle (fremtidige) barn har et godt oppvekstmiljø der jeg/vi skal bo	<ul style="list-style-type: none">• Var i Distriktssenterets undersøkelse• «Barnevennlighet» var i 2008-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig at det er gode utdanningsmuligheter i nærheten av der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none">• Var i Distriktssenterets undersøkelse• Var identifisert i Midt-Troms-undersøkelsen• Nordområdepanelet identifiserte faktoren

		<ul style="list-style-type: none"> • Identifisert i Barometer 2020X
Sted og miljø	Det er viktig at gode kommunale tjenester som barnehage, grunnskole og helsetilbud, er i nærheten av der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • «Offentlige tjenester» var i 2008-undersøkelsen • Ble identifisert i Midt-Troms-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig at offentlig tjeneste/beredskap som sykehus og politi, er i nærheten av der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse, men vi inkluderte ikke forslaget «NAV» fordi vi tenker NAV sine tjenester er, og blir i større grad, digitale • «Offentlige tjenester» var i 2008-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig at det er trygge omgivelser, med lite kriminalitet der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i 2008-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig å ha lett tilgang til natur der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • «Tilgang til friluftsliv» var i 2008-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig at jeg kan bruke kort tid på å komme meg til jobb, hente i barnehage/skole osv.	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • «Rask reise til arbeid» var i 2008-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig å ha tilgang til et levende sentrum med f.eks. kafé og butikker der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • «Kulturtilbud, kafeer» var i 2008-undersøkelsen • Sosiale møteplasser identifisert i Barometer 2020X
Sted og miljø	Det er viktig at det er gode kollektivtransporttilbud i området der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • Var i 2008-undersøkelsen • Var identifisert i Midt-Troms-undersøkelsen • Infrastruktur identifisert av Nordområdepanelet • Offentlig transporttilbud identifisert i Barometer 2020X
Sted og miljø	Det er viktig at det er kort avstand til matbutikk der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • «Butikker, forretninger» var i 2008-undersøkelsen
Sted og miljø	Det er viktig at det er et godt kulturtilbud i nærheten av der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • «Kulturtilbud, kafeer» var i 2008-undersøkelsen • Nordområdepanelet identifiserte
Sted og miljø	Det er viktig at det er varierte fritidstilbud i området der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • Var identifisert i Midt-Troms-undersøkelsen • Idrettshaller og tilrettelegging for toppidrett identifisert hos Nordområdepanelet • Identifisert i Barometer 2020X
Arbeid	Det er viktig at det er lett å få jobb i nærområdet der jeg skal bo	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • Var identifisert i Midt-Troms-undersøkelsen • Nordområdepanelet identifiserte
Arbeid	Det er viktig at jeg får bruke min kompetanse i jobbsammenheng	<ul style="list-style-type: none"> • Var i Distriktssenterets undersøkelse • Var identifisert i Midt-Troms-undersøkelsen
Arbeid	Det er viktig å ha «drømmejobben»	Var i Distriktssenterets undersøkelse
Arbeid	Det er viktig å ha en sikker arbeidsplass	Var i Distriktssenterets undersøkelse

Arbeid	Det er viktig å kunne jobbe fra hvor som helst ved hjelp av digitale verktøy	Var i Distriktssenterets undersøkelse
Familie og nettverk	Det er viktig at noen i familien min bor i nærheten av der jeg skal bo	«Kort avstand til venner/slekt» var i 2008-undersøkelsen
Familie og nettverk	Det er viktig at jeg har mange jevnaldrende i nærheten av der jeg skal bo	Var i Distriktssenterets undersøkelse
Familie og nettverk	Det er viktig at noen av vennene mine bor i nærheten	<ul style="list-style-type: none"> • Identifisert av Lunestad (2019) • Indikert i Midt-Troms-undersøkelsen
Bosted / bolig	Jeg vil helst bo i enebolig	Var i Distriktssenterets undersøkelse, men vi spesifiserer ikke «med egen hage og garasje» som de gjorde. Type bolig man ønsker seg kan være faktor av betydning.
Bosted / bolig	Jeg vil helst bo i leilighet	Normalt alternativ til enebolig. Type bolig man ønsker seg kan være faktor av betydning.
Bosted / bolig	Jeg vil helst på bo i rekkehus	Normalt alternativ til enebolig og leilighet. Type bolig man ønsker seg kan være faktor av betydning.
Bosted	Jeg ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år	Å ha en intensjon om å bosette seg i landsdelen, så lenge flere forhold ligger til rette for at det lar seg gjøre.
Bosted	Jeg tror jeg bor i Nord-Norge om 5 år	En genuin tro på at det er realistisk at man bosetter seg i landsdelen.

Tabell 3.1. Oppsummering av variabler i vår survey

Surveyen innledes som tabellen indikerer, med spørsmål med kategoriske svaralternativer (nominalt målenivå). Dette gjelder bakgrunnsspørsmål om aldersgruppe, kjønn, og om man bor i, har bodd i, eller aldri har hatt bostedsadresse i Nord-Norge.

Videre følger 24 spørsmål som kan bidra til å identifisere profiler med tanke på bolyst hos de tre gruppene vi undersøker:

- 13 påstander kategorisert som motivgruppe *sted og miljø*
- Innunder motivgruppa *arbeid* har vi 5 påstander
- Motivgruppa *familie og nettverk* omfatter 3 påstander
- Vi undersøker 3 påstander om *bosted/bolig*
- Vi undersøker de for studien 2 sentrale påstandene om fremtidig *bosted*, nemlig hvorvidt man ønsker eller tror man vil bo i Nord-Norge innen et tidsperspektiv på 5 år

Alle påstandene i surveyen har rangordnede svaralternativer (ordinalt målenivå) i 5 svargrader; «Helt enig», «Litt enig», «Verken enig eller uenig», «Litt uenig» og «Helt uenig». Slike svaralternativer kalles for en *Likert-skala* (Jacobsen, 2018). Dette innebærer at spørsmålene bygges opp i såkalte «spørsmålsbatterier» som er plasseffektive fordi

spørsmålene tar mindre plass og det er ikke behov for å gjenta svaralternativene for hvert spørsmål (Jacobsen, 2018).

Avslutningsvis i spørreundersøkelsen, stilte vi som nevnt et åpent spørsmål til respondentene om det var relevante spørsmål eller tema surveyen ikke har inkludert.

Kodingen av surveyen var grundig vurdert på forhånd, med bistand fra veileder ved UiT. Nettskjema gir en sikker løsning for datainnsamling og vi hentet ut enkle datafordelinger, mens SPSS-programmet bidrar til videre analyser av disse. SPSS, «Statistical Package for the Social Sciences», er et dataprogram der en kan legge inn data som blant annet brukes til videre å transformere, kategorisere, beregne og kombinere ulike variable (Field, 2013).

3.7 Metodevalg for analyse av data

En univariat analyse beskriver en og en variabel om gangen og viser hva som er mest typiske svar, hvor stor variasjonen i svarene er (Jacobsen, 2018). Slik analyse kan gi interessante funn med hensyn til hva som er høye eller lave gjennomsnitt fra en gruppe respondenter. Vi vurderer skårene for hver parameter for de tre tilhørighetsgruppene, i vår analyse av H1.

Vi har benyttet t-tester i forbindelse med analyser av H2 og H3. Man kan benytte t-test når man ønsker å se om en forskjell mellom to grupper i utvalget også gjelder for hele populasjonen (Jacobsen, 2018). Utgangspunktet for en t-test er at vi setter opp en null-hypotese som sier at det ikke er forskjell mellom gjennomsnittene. T-testen vil undersøke hvor sannsynlig det er at denne null-hypotesen er riktig. Hvis vi kan forkaste null-hypotesen, kan vi med 95 % sikkerhet bevise at det er en reell forskjell mellom gjennomsnittene i populasjonen (Jacobsen, 2018).

Vi benytter regresjonsanalyse for å teste H4. Lineær regresjon brukes når man vil forutsi verdien av en variabel basert på verdien til en annen variabel. Variabelen man ønsker å si noe om kalles den avhengige variabelen. Variabelen man bruker for å si noe om verdien til den andre variabelen kalles den uavhengige variabelen (Lærd Statistics, u.å.).

Når vi vil forutsi verdien av en variabel basert på verdien av to eller flere andre variabler, benytter vi flere regresjoner, dette er en utvidelse av en enkel lineær regresjon (Lærd Statistics, u.å.). Vi har benyttet en multippel regresjonsanalyse der vi har én avhengig og flere uavhengige variabler (Field, 2013), for å teste H4.

3.8 Forskningsetiske betraktninger

Man bør vurdere hvilke gevinster forskningen man jobber med kan bidra til, opp imot ulemper respondenter kan oppleve ved å delta. Informert samtykke er et av de grunnleggende kravene knyttet til forholdet mellom forskerne og de som skal forskes på (Jacobsen 2018). De som besvarte vår survey er som tidligere omtalt voksne, og i forespørselen mener vi det var tilstrekkelig informasjon og godt grunnlag for å ta standpunkt om deltakelse. Vi kan ikke se at tvang eller press kunne oppleves. I følgeteksten informerte vi kort om formålet, og kontaktinformasjon ble det redegjort for vår tilknytning til Norges Arktiske Universitet, UiT.

I utarbeidelsen av surveyen gjorde vi avveininger rundt hva som var hensiktsmessig å innhente data om. Følsomme opplysninger eller forhold av privat karakter om familie, venner eller hva som skjer i hjemmene, spurte vi ikke om.

Som ledd i å vurdere forskningsetiske utfordringer benyttet vi meldeskjema hos Norsk senter for forskningsdata (NSD). Dette for å finne ut om prosjektet ble definert til å behandle personopplysninger, noe NSD konkluderte med at ikke var tilfelle.

Generelt er diskresjon etterstrebet i vår behandling av informasjon, og deltakerne skal forbli anonyme. Vi vurderer at det er umulig for utenforstående å identifisere enkeltpersoner i datamaterialet.

4 Analyse, funn og drøfting

I dette kapittelet vil vi presentere empiriske funn, og drøfte og avgjøre om hypotesene blir bekreftet eller avkreftet.

Vi har sammenlignet gjennomsnittsskårene for hver utvalgsgruppe for hvert spørsmål, i vår analyse av hypotesen H1.

Det vi ønsker å finne ut av for hypotesene H2, H3 og H4, er om variabler påvirker hverandre og hvordan. De avhengige variablene vi ser på er om man *ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*, og om man *tror man bor i Nord-Norge om 5 år*, for hver av de tre tilhørighetsgruppene. Vi ønsker å finne ut hvilken og hvor stor effekt andre variabler har på disse to. Vi gjennomførte derfor regresjonsanalyser for hver av gruppene. Dette for å identifisere hva som kjennetegner de av respondentene i disse gruppene, som ønsker eller tror de vil etablere seg i Nord-Norge. Vi fant flere variabler som hadde effekt på variablene *ønsker/tror man vil etablere seg i nord om 5 år*.

4.1 Beskrivelse av respondentene

Vi fikk 659 besvarelser totalt. Surveyen inviterte kun personer i alderen 19 – 35 år til å svare. Aldersmessig delte vi i to kategorier. I den yngste, 19 - 25 år, var det 386 respondenter (58,6 % av totalt antall besvarelser). Den eldste kategorien var 26 - 35 år, her var det 273 respondenter (41,4 % av totalen).

Av de til sammen 659 respondentene var det 425 kvinner (64,5 %), 228 menn (34,6 %) og 6 personer som kategoriserte seg som «annet» (0,9 %). Vi ser som tidligere nevnt at kvinner er overrepresentert.

Når det gjelder tilhørighet til landsdelen, var det 316 (48,0 %) som svarte at de hele livet har hatt bostedsadresse i Nord-Norge. Det var 243 respondenter (36,9 %) som svarte at de deler av livet sitt har hatt bostedsadresse i Nord-Norge. 100 respondenter (15,2 %) krysset av på at de aldri har hatt registrert bostedsadresse i Nord-Norge, men studerte/jobbet der for tiden.

4.2 Test av H1

H1: *Det er likhet mellom gruppene når det gjelder hvordan de rangerer generelle kvaliteter som har betydning for bolyst.*

Vi ser her på gjennomsnittssvar på de 24 ulike påstander i surveyen som til sammen utgjør en undersøkelse av generell bomotivasjon. Respondentene besvarte i fem alternativer/rangeringer fra å være helt uenig (skårverdi 1) til helt enig (skårverdi 5).

En samlet oversikt over hvordan de tre tilhørighetsgruppene har rangert de ulike kvalitetene med hensyn til hva som er viktig for dem der de skal bosette seg, er vist i tabell Q.

Gruppe 1 (bodd hele livet i Nord-Norge)			Gruppe 2 (bodd deler av livet i Nord-Norge)			Gruppe 3 (aldri hatt bosted i Nord-Norge)		
Rang	Tema	Skår	Tema	Skår	Tema	Skår		
1	Oppvekstmiljø	4,84	Bruke egen kompetanse	4,79	Oppvekstmiljø	4,84		
2	Sikker arbeidsplass	4,81	Oppvekstmiljø	4,75	Kommunale tjenester	4,80		
3	Bruke egen kompetanse	4,76	Sikker arbeidsplass	4,70	- Bruke egen kompetanse	4,76		
					- Trygge omgivelser	4,76		
4	Kommunale tjenester	4,73	Trygge omgivelser	4,60	Sikker arbeidsplass	4,75		
5	Trygge omgivelser	4,72	Kommunale tjenester	4,57	Tilgang til natur	4,58		
6	Tilgang til natur	4,50	Lett å få jobb	4,44	Lett å få jobb	4,47		
7	Lett å få jobb	4,46	Varierte fritidstilbud	4,24	Offentlig beredskap	4,43		
8	Bo i enebolig	4,40	Kort reisetid til jobb	4,22	Bo i enebolig	4,34		
9	Offentlig beredskap	4,37	Utdanningsmuligheter	4,21	Varierte fritidstilbud	4,32		
10	Kort reisetid til jobb	4,14	Kort til matbutikk	4,17	Utdanningsmuligheter	4,29		
11	Utdanningsmuligheter	4,13	Bo i enebolig	4,15	Godt kollektivtransporttilbud	4,18		
12	Varierte fritidstilbud	4,11	Levende sentrum	3,98	Kort til matbutikk	4,17		
13	Kort til matbutikk	4,04	Godt kollektivtransporttilbud	3,92	Kort reisetid til jobb	4,13		
14	Lokalsamfunn	3,92	Ha drømmejobben	3,88	Mange jevnaldrende	4,05		
15	Venner i nærheten	3,90	- Mange jevnaldrende	3,79	Venner i nærheten	4,0		
			- Godt kulturtilbud	3,79				
			- Lokalsamfunn	3,79				
16	Mange jevnaldrende	3,89	Venner i nærheten	3,77	Lokalsamfunnet	3,98		
17	Familie i nærheten	3,86	Jobbe fra hvor som helst	3,25	Levende samfunn	3,92		
18	Ha drømmejobben	3,81	Bo i leilighet	2,65	Ha drømmejobben	3,88		
19	Levende sentrum	3,77	Bo i rekkehus	2,40	Godt kulturtilbud	3,86		
20	Godt kollektivtransporttilbud	3,68			Familie i nærheten	3,46		
21	Godt kulturtilbud	3,58			Jobbe fra hvor som helst	3,15		
22	Jobbe fra hvor som helst	3,48			Bo i leilighet	2,79		
23	Bo i leilighet	2,57			Bo i rekkehus	2,47		
24	Bo i rekkehus	2,20						

Tabell 4.1. Samlet oversikt over gjennomsnittsskår per tilhørighetsgruppe

Tabellen viser som antatt at det er stor grad av likhet mellom gruppenes gjennomsnittsrangering av hva som er viktig for dem, med hensyn til hvor de skal bosette seg. Det er noen forskjeller i rekkefølge, men disse er små. Det er altså ikke store forskjeller i hvordan respondentene i gjennomsnitt rangerer generelle bostedskvaliteter ut fra hvilken tilhørighet respondentene har til Nord-Norge.

Dette underbygger hypotese H1 om at det ikke er noen klare forskjeller mellom de tre gruppene i utvalget når det gjelder hva som generelt er av betydning for hvor de vil bosette seg.

I H4 skal vi koble de generelle bomotiv til lysten til å bo i Nord-Norge (om 5 år).

4.3 Test av H2

H2: *De som har bodd hele livet i Nord-Norge, vil skåre signifikant høyere med hensyn til om de ønsker/tror de vil bo i landsdelen om 5 år, i forhold til de som har bodd bare deler av livet i Nord-Norge.*

Tabellen under viser t-test for variabelen «ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år» for de to gruppene.

	Gjennomsnitt (M)	t	Sig
Hele livet bostedsadresse i Nord-Norge (N = 316)	4,21	7,378	0,000
Deler av livet bostedsadresse i Nord-Norge (N = 243)	3,36		

T-testen viser at det er signifikant forskjell på 99 %-nivå, mellom gruppa som har bodd hele livet i Nord-Norge (M = 4,21) og gruppa som har bodd deler av livet i Nord-Norge (M = 3,36). Det er grunnlag for å forkaste nullhypotesen. Hypotesen H2 støttes.

Tabellen under viser t-test for variabelen «tror man bor i Nord-Norge om 5 år» for de to gruppene.

	Gjennomsnitt (M)	t	Sig
Hele livet bostedsadresse i Nord-Norge (N = 316)	4,21	8,208	0,000
Deler av livet bostedsadresse i Nord-Norge (N = 243)	3,30		

T-testen viser at det er signifikant forskjell på 99 %-nivå, mellom gruppa som har bodd hele livet i Nord-Norge (M = 4,21) og gruppa som har bodd deler av livet i Nord-Norge (M = 3,30). Det er grunnlag for å forkaste nullhypotesen.

Det er som vi antok en signifikant forskjell mellom gjennomsnittene for de to tilhørighetsgruppene. Basert på funnene i undersøkelsen, understøtter dette H2.

4.4 Test av H3

H3: *De som har bodd deler av livet i Nord-Norge, vil skåre signifikant høyere på spørsmål om de ønsker/tror de vil bo i Nord-Norge om 5 år, i forhold til de som «bare er på besøk» / aldri har bodd i landsdelen.*

Tabellen under viser t-test for variabelen «ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år» for de to gruppene.

	Gjennomsnitt (M)	t	Sig
Deler av livet i Nord-Norge (N = 241)	3,39	4,461	0,000
Aldri bostedsadresse i Nord-Norge (N = 100)	2,60		

T-testen viser at det er signifikant forskjell på 99 %-nivå, mellom gruppa som har bodd deler av livet i Nord-Norge (M = 3,39) og gruppa som aldri har hatt bostedsadresse i Nord-Norge (M = 2,60). Det er grunnlag for å forkaste nullhypotesen. Hypotese H3 støttes.

Tabellen under viser t-test for variabelen «tror man bor i Nord-Norge om 5 år» for de to gruppene.

	Gjennomsnitt (M)	t	Sig
Deler av livet i Nord-Norge (N = 241)	3,30	4,341	0,000
Aldri bostedsadresse i Nord-Norge (N = 100)	2,55		

T-testen viser at det er signifikant forskjell på 99 %-nivå, mellom gruppa som har bodd deler av livet i Nord-Norge (M = 3,30) og gruppa som aldri har hatt bostedsadresse i Nord-Norge (M = 2,55). Det er grunnlag for å forkaste nullhypotesen.

Det er en klar signifikant forskjell mellom gjennomsnittene for de to tilhørighetsgruppene. Basert på funnene i undersøkelsen, understøtter dette H3.

4.5 Test av H4

H4: *Det kan identifiseres distinkte profiler for de tre forskjellige tilhørighetsgruppene på bakgrunn av ulike sett av faktorer som påvirker bolyst.*

Vi har gjennomført to regresjonsanalyser for hver av de tre tilhørighetsgruppene, der vi først har sett om andre variable er signifikante effekter på de avhengige variablene *Jeg ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år* og *Jeg tror jeg bor i Nord-Norge om 5 år*.

B-verdien kan fortelle oss hvor stor påvirkning hver av de uavhengige variablene har på den avhengige variabelen. Denne verdien forklarer styrken på forholdet (Field, 2013). B-verdien viser graden av endring i den avhengige variabelen som en konsekvens av endring i den uavhengige. Vi må også vurdere signifikansnivået for hver uavhengige variabel slik at vi kan avgjøre om det er en statistisk sannsynlighet for resultatene ikke er tilfeldige (Field, 2013).

Negative effekter innebærer redusert bolyst, mens positive effekter innebærer økt bolyst. Finner vi slike signifikante sammenhenger, vil vi forsøke å antyde hvilke faktorer som karakteriserer de ulike tilhørighetsgruppene.

4.5.1 De som har bodd hele livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 1

I regresjonsanalyse med «*Ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*» som avhengig variabel, finner vi til sammen 6 variabler som har signifikant effekt på denne, for gruppa som har bodd hele livet i landsdelen. De uavhengige variablene i tabellen under forklarer 25 % ($R^2 = 0,253$) av variasjonen i svarene når det gjelder ønske om å bo i Nord-Norge om 5 år, for denne gruppa.

Uavhengig variabel	B	Signifikans
Aldersgruppe	,296	,015
Lokalsamfunn	,159	,017
Tilgang til natur	,203	,011
Levende sentrum	-,143	,005
Familie i nærheten	,280	,000
Bo i leilighet	-,107	,029

Tabell 4.1 Avhengig variabel: *Ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*, for de som har bodd der hele livet ($N = 316$)

Tabell 4.1 viser at det er signifikant positiv effekt på 95 % nivå, av variabelen *aldersgruppe*, på den avhengige variabelen. Denne variabel er dikotom, den har bare to kategorier/verdier, kodinga har lavest verdi for den yngste aldersgruppa og høyest for den eldste. Går denne variabel opp med 1 går avhengig variabel opp med 0,296 som tabellen viser. Man kan si det sann at går man fra den yngste til den eldste aldersgruppe, går ønsket om å bo i nord opp. Vi

ser videre av tabell 4.1 at det er signifikant positiv effekt på 95 % nivå, av variabelen som innebærer at man ønsker å være *godt kjent med lokalsamfunnet*, på den avhengige variabelen. Variabelen *tilgang til natur* er en positiv effekt, også på 95 % nivå, denne er nesten på 99 % nivå. Variabelen *familie i nærheten* er den mest signifikante effekt på den avhengige, denne er på 99 % nivå, og effekten av denne er med positivt fortegn.

Variabelen *levende sentrum* er signifikant effekt på den avhengige variabelen på 99 % nivå, og er med negativt fortegn. For variabelen *bo i leilighet* er det signifikant effekt på den avhengige, også den med negativt fortegn, denne er på 95 % nivå.

Jo høyere man skårer på disse uavhengige variablene, jo mer sannsynlig / usannsynlig jamfør positiv / negativ effekt, er det at en ung voksen som har bodd hele livet i Nord-Norge, *ønsker* å bosette seg i landsdelen innen 5 år.

4.5.2 De som har bodd hele livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 2

For de som har bodd hele livet i landsdelen, har vi gjort regresjonsanalyse av avhengig variabel «*Tror man bor i Nord-Norge om 5 år*». Vi identifiserer i analysen til sammen 7 variabler som har signifikant effekt. Variablene i tabell 4.2, forklarer 20 % (R^2 er 0,203) av variasjonen i svarene når det gjelder om man *tror* man bor i Nord-Norge om 5 år, for gruppa.

Uavhengig variabel	B	Signifikans
Aldersgruppe	,288	,019
Kommunale tjenester	,216	,047
God kollektiv transport	-,152	,004
Lett å få jobb	-,174	,045
Ha drømmejobben	-,130	,039
Familie i nærheten	,295	,000
Venner i nærheten	,158	,012

Tabell 4.2. Avhengig variabel *Tror de bor i Nord-Norge om 5 år*, for de som har bodd der hele livet ($N = 316$)

Tabell 4.2 viser at det er signifikant positiv effekt på 95 % nivå, av variabelen *aldersgruppe*, på den avhengige variabelen. I kodinga var den yngste gruppe kodet med lavest verdi og den eldste med høyest. Analysen finner at respondenter i den eldste aldersgruppa er mer tilbøyelige til å tro at de bosetter seg i nord om 5 år. Vi ser videre at det er signifikant positiv

effekt på 95 % nivå, av variabelen som innebærer at man verdsetter *gode kommunale tjenester*. *Familie i nærheten* er mest signifikante effekt som tabell Y viser, denne er på 99 % nivå, den har positivt fortegn. Variabelen *venner i nærheten* er signifikant positiv effekt på 95 % nivå, nesten på 99 % nivå.

Tabell 4.2 viser videre at variabelen *god kollektivtransport* er signifikant effekt med negativt fortegn på den avhengige variabelen, på 99 % nivå. Analysen finner at variablene om hvorvidt det skal være *lett å få jobb* og *drømmejobben*, begge er signifikante negative effekter på 95 % nivå på den avhengige.

Jo høyere man skårer på disse uavhengige variablene, jo mer sannsynlig / usannsynlig jamfør positiv / negativ effekt, er det at en ung voksen som har bodd hele livet i Nord-Norge, *tror* hen vil bo i landsdelen om 5 år.

4.5.3 De som har bodd deler av livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 1

I regresjonsanalyse av avhengig variabel «*Ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*», finner vi 5 signifikante effekter, for de som har bodd deler av livet i landsdelen. De uavhengige variablene i tabell 4.3, forklarer 16,5 % ($R^2 = 0,165$) av variasjonen når det gjelder om man ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år, for denne gruppa.

Uavhengig variabel	B	Signifikans
Aldersgruppe	,414	,027
Tilgang til natur	,467	,000
Levende sentrum	-,241	,006
Varierte fritidstilbud	,275	,013
Ha drømmejobben	-,236	,015

Tabell 4.3: Avhengig variabel *Ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*, for de som har bodd der deler av livet ($N = 243$)

Tabell 4.3 viser at variabelen *aldersgruppe* er signifikant effekt med positivt fortegn på den avhengige variabelen, på 95 % nivå. Laveste verdi for denne dikotome variabelen tilsvare den yngste aldersgruppe og høyeste den eldste aldersgruppe. Analysen viser med det at respondenter i den eldste aldersgruppa er mer tilbøyelige til å tro at de bosetter seg i nord om 5 år. Videre i tabell 4.3 ser vi at det er signifikant positiv effekt på 99 % nivå, av variabelen *tilgang til natur* på den avhengige variabelen, dette er den mest signifikante effekt, som

signifikansen viser i tabellen. Når variabelen i gjennomsnitt øker med en faktor på 1, går den avhengige opp med 0,467, som man også ser i tabellen. Variabelen *varierte fritidstilbud* er signifikant positiv effekt på 95 % nivå på den avhengige.

Variabelen *ha drømmejobben* er en signifikant negativ effekt på 95 % nivå. Variabelen *levende sentrum* er signifikant effekt med negativt fortegn på den avhengige, denne er på 99 % nivå.

Jo høyere man skårer på disse uavhengige variablene, jo mer sannsynlig / usannsynlig jamfør positiv / negativ effekt, er det at en ung voksen som har bodd deler av livet i Nord-Norge, *ønsker* å bo i landsdelen om 5 år.

4.5.4 De som har bodd deler av livet i Nord-Norge: Regresjonsmodell 2

I regresjonsanalyse av avhengig variabel «*Tror man bor i Nord-Norge om 5 år*», finner vi tre signifikante effekter, for de som har bodd deler av livet i landsdelen. De uavhengige variablene i tabell 4.4, forklarer 11,6 % ($R^2 = 0,116$) av variasjonen i svarene når det gjelder om man tror man bor i Nord-Norge om 5 år, for denne gruppa.

	B	Signifikans
Tilgang til natur	,400	,000
Bo i leilighet	-,199	,006
Kjønn	-,500	,011

Tabell 4.4: Avhengig variabel *Tror de bor i Nord-Norge om 5 år*, for de som har bodd der deler av livet ($N = 243$)

Som tabell 4.4 angir er det signifikant positiv effekt på 99 % nivå, av variabelen *tilgang til natur*, på den avhengige variabelen. Variabelen er den mest signifikante effekt på den avhengige (har høyest signifikans).

Variabelen *bo i leilighet* er signifikant effekt med negativt fortegn på 99 % nivå. Variabelen *kjønn* er signifikant negativ effekt på den uavhengige variabelen, på 95 % nivå, nesten på 99 % nivå. I kodinga tilsvarte kvinne 0 og mann 1. Troen på at man bosetter seg i nord synker med en faktor på 0,5 om man er mann, menn i denne gruppa er altså mindre tilbøyelige til å tro at de bosetter seg i nord, ifølge analysen.

Jo høyere man skårer på disse uavhengige variablene, jo mer sannsynlig er det at en ung voksen som har bodd deler av livet i Nord-Norge, *tror* hen vil bo i landsdelen om 5 år.

4.5.5 De som aldri har bodd i Nord-Norge: Regresjonsmodell 1

Vi har gjennomført to regresjonsanalyser også for gruppa som aldri har bodd i landsdelen.

Når vi undersøker den avhengige variabelen «*ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*», finner vi to signifikante effekter, begge med negativt fortegn. De uavhengige variablene i tabell X, forklarer 26 % (R^2 er 0,261) av variasjonen når det gjelder om man ønsker å bosette seg i Nord-Norge, for de som aldri har bodd i landsdelen. Analysen viser at det ikke er noen faktorer med signifikant positiv effekt.

	Regresjons-koeffisient B	Signifikans
Levende sentrum	-0,397	0,001
Familie i nærheten	-0,466	0,000

Tabell 4.5: Avhengig variabel: *Ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*, de som aldri har bodd i Nord-Norge ($N = 100$)

Tabell 4.5 viser en signifikant negativ effekt på 99 % nivå, av variabelen *levende sentrum* på den avhengige variabelen. Også variabelen *familie i nærheten* er en signifikant negativ effekt på 99 % nivå, på den avhengige.

Jo høyere man skårer på disse uavhengige variablene, jo mer usannsynlig er det at en ung voksen som aldri har bodd i Nord-Norge, *ønsker å bo i landsdelen om 5 år*.

4.5.6 De som aldri har bodd i Nord-Norge: Regresjonsmodell 2

For de som aldri har hatt registrert bostedsadresse i landsdelen, finner vi for avhengig variabel *tror man vil bo i Nord-Norge om 5 år*, samme signifikante, negative effekter som for *ønsker å bo i Nord-Norge om 5 år*.

De uavhengige variablene i tabell 4.6, forklarer 21 % ($R^2 = 0,211$) av variasjonen når det gjelder om man tror man vil bosette seg i Nord-Norge, for de som aldri har bodd i nord.

	Regresjons-koeffisient B	Signifikans
Levende sentrum	-0,344	0,002
Familie i nærheten	-0,386	0,000

Tabell 4.6: Avhengig variabel: *Tror man bo i Nord-Norge om 5 år*, de som aldri har bodd i Nord-Norge ($N = 100$)

Tabell 4.6 viser en signifikant negativ effekt på 99 % nivå, av variabelen *levende sentrum* på den avhengige variabelen *tror man bor i Nord-Norge om 5 år*. Også variabelen *familie i nærheten* er en signifikant negativ effekt på 99 % nivå på den avhengige.

Jo høyere man skårer på disse uavhengige variablene, jo mer usannsynlig er det at en ung voksen som aldri har bodd i Nord-Norge, *tror* hen bor i landsdelen om 5 år.

4.6 Oppsummering av funn og holdbarheten til hypotesene

I vårt arbeid med å besvare problemstillingen «*Hva skal til for å få flere unge voksne til å bosette seg i Nord-Norge*», var våre forskningsspørsmål som tidligere nevnt:

1. *Hvilke forskjeller kan identifiseres mellom de tre undersøkte gruppene av unge voksne?*
2. *Hvilke faktorer innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen (om 5 år)?*
3. *Hvilke tiltak kan eventuelt identifiseres for å få flere unge voksne til å bosette seg i nord?*

Hypotesene konkretiserer hva vi undersøker for å besvare forskningsspørsmålene.

4.6.1 Funn og holdbarhet til H1

Vi finner at alle gruppene generelt har nokså like preferanser for kvaliteter der de skal bo, når vi ser på hvordan de rangerer de kvaliteter vi undersøker. Vi finner ingen klare forskjeller mellom de tre ulike gruppene. Hypotese H1 understøttes av funn i undersøkelsen.

4.6.2 Funn og holdbarhet til H2

Vi finner at de som har bodd hele livet i Nord-Norge i signifikant større grad ønsker/tror at de bor i Nord-Norge om 5 år sammenlignet med unge voksne som deler av livet har bodd i Nord-Norge. Hypotese H2 støttes derfor av funn i vår undersøkelse.

4.6.3 Funn og holdbarhet til H3

I undersøkelsen finner vi at de som har bodd deler av livet i Nord-Norge i signifikant større grad ønsker/tror at de bor i Nord-Norge om 5 år, sammenlignet med unge voksne som aldri har bodd / er «bare på besøk» i Nord-Norge. Hypotese H3 støttes av funn.

4.6.4 Funn og holdbarhet til H4

Den fjerde hypotesen er at vi antar at vi kan identifisere forskjellige profiler for de tre tilhørighetsgruppene.

Ved hjelp av seks forskjellige regresjonsmodeller, finner vi at ulike variabler har signifikant effekt på bolyst. Vi ser at det noen kvaliteter skiller seg signifikant ut gruppene mellom, det er altså signifikant forskjell mellom gruppene når det gjelder hva som har effekt på motivasjonen for å bo i Nord-Norge (om 5 år). Hypotese H4 viser seg å være holdbar med hensyn til våre funn.

4.7 Oppsummering forskningsspørsmål 1: Hvilke forskjeller kan identifiseres mellom de tre undersøkte gruppene av unge voksne?

Vi oppsummerer her hvilke forskjeller vi har funnet mellom de tre tilhørighetsgruppene, når det gjelder bolyst generelt og bolyst i Nord-Norge spesielt.

I kapittel 4.2 undersøkte vi om det er klare forskjeller i hvordan gruppene rangerte de generelle kvalitetene for bomotivasjon som inngikk i surveyen. I denne isolerte analysen så vi altså ikke på noe relatert til å bo i Nord-Norge. *Sikker arbeidsplass og lett å få jobb* er eksempelvis rangert svært høyt hos alle gruppene, det samme viser seg for *trygge omgivelser* og *gode kommunale tjenester*, jamfør tabell i kapittel 4.2.

Vi hadde utformet surveyen slik at man ga individuelle skår per spørsmål, respondentene måtte ikke rangere kvaliteter opp mot hverandre eller velge mellom dem. Man kan finne noen nyanser, men vi konkluderer ut ifra våre data, at det ikke er klare forskjeller mellom de tre gruppene med hensyn til bokkvaliteter generelt. Vi ser i vår at unge voksne verdsetter ganske likt de forskjellige kvalitetene vi har undersøkt i vår survey.

T-testene som utgjorde vår undersøkelse av H2 og H3 som ble presentert i kapittel 4.3 og 4.4, bekreftet våre hypoteser om forskjell i motivasjon blant gruppene med hensyn til å bo i Nord-Norge. Vi beviste at det er klare forskjeller mellom gjennomsnittssvarene for gruppene.

Regresjonsanalysene innunder test av hypotese H4, viser i tillegg at det er signifikante forskjeller mellom gruppene når det gjelder hvilke faktorer som påvirker deres motivasjon for å bo i Nord-Norge.

Vår vurdering med bakgrunn i disse analysene og funnene, er at svaret vi kommer frem til i vår studie, på forskningsspørsmålet «*Hvilke forskjeller kan identifiseres mellom de tre undersøkte gruppene av unge voksne*»? er:

- Det er signifikant forskjell i motivasjonen for å bo i Nord-Norge i de tre gruppene. De unge voksne som har bodd hele livet i Nord-Norge, er mest motiverte for å bo i landsdelen. De som har bodd deler av livet i Nord-Norge, er mer motiverte for å bo i landsdelen enn de som aldri har hatt registrert bostedsadresse i Nord-Norge.
- Det er signifikante forskjeller i hvilke faktorer som påvirker motivasjonen for hver gruppe.

Forskjellen i faktorer som påvirker motivasjonen for å bo i Nord-Norge, i de tre gruppene, presenteres under oppsummering av forskningsspørsmål 2.

4.8 Oppsummering forskningsspørsmål 2: Hvilke faktorer innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen (om 5 år)

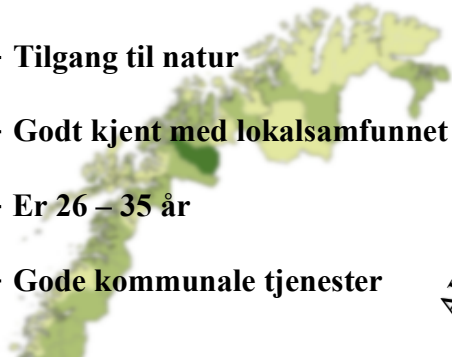
Vi oppsummerer her hva som kjennetegner de tre tilhørighetsgruppene, når det gjelder faktorer som fremmer (øker sannsynlighet for) og hemmer (reduserer sannsynlighet for) bolyst i Nord-Norge. Funnene ble etablert gjennom regresjonsanalysene som inngikk i vår test av H4, som fremlagt i kapittel 4.5, og de besvarer forskningsspørsmålet *Hvilke faktorer innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen (om 5 år)?*

Vi presenterer faktorene med illustrasjoner der grønt kart og plusstegn angir hva som har positiv effekt på motivasjonen, og rødlig kart og minustegn angir faktorer med negativ effekt på motivasjonen for å bo i landsdelen.

4.8.1 Hva påvirker motivasjon blant de som alltid har bodd der?

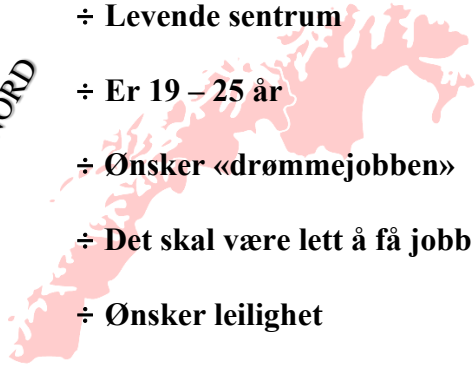
Figur X illustrerer faktorer som fremmer og hemmer lysten på å bo i Nord-Norge for de som utgjør gruppe 1 i vår undersøkelse, de som alltid har bodd i nord. Det er flere forhold som kan påvirke deres motivasjon for å bli værende, og det er også flere forhold som kan påvirke motivasjonen for å flytte fra landsdelen.

- + Nærhet til familie og venner
- + Tilgang til natur
- + Godt kjent med lokalsamfunnet
- + Er 26 – 35 år
- + Gode kommunale tjenester

ALLTID BODD I NORD

- ÷ Levende sentrum
- ÷ Er 19 – 25 år
- ÷ Ønsker «drømmejobben»
- ÷ Det skal være lett å få jobb
- ÷ Ønsker leilighet
- ÷ God kollektivtransport

Figur X. Kvaliteter av betydning for de som alltid har bodd i landsdelen sin motivasjon for å bosette seg i Nord-Norge

Vi kan se av illustrasjonen over at dersom man er blant de eldste «unge voksne», 26 – 35 år, trekker dette i positiv retning med tanke på å bli værende i Nord-Norge. Hvis man verdsetter å ha lett tilgang til natur, å være godt kjent i lokalsamfunnet og/eller å bo i enebolig, er dette forhold som sannsynliggjør at man vil bo i Nord-Norge. Om det er viktig å ha gode kommunale tjenestetilbud der man skal bo, øker også motivasjonen for å bo i nord, for unge voksne som har bodd hele livet i landsdelen.

Det er flere faktorer som hemmer bomotivasjon for gruppa som har bodd hele livet i nord. Er man blant de yngste i denne gruppa, 19 – 25 år, trekker dette i negativ retning med tanke på å bli værende i Nord-Norge. Dersom man mener det er viktig med et levende sentrum i nærheten av der man skal bo, er det mindre sannsynlig at man velger å etablere seg i nord. Dersom man er opptatt av å finne drømmejobben, ser vi også at dette kan redusere sannsynligheten for å bli værende i den nordligste landsdelen. Om man ønsker at det skal være «lett å få jobb», vil man med større sannsynlighet ikke ønske å bli værende i Nord-Norge. Det samme gjelder om man er opptatt av å bo i leilighet, og om man verdsetter å ha gode kollektivtransporttilbud. Jo viktigere disse kvaliteter er, jo mindre sannsynlig er det at man vil bo i Nord-Norge.

Disse funnene samsvarer med Distriktscenterets undersøkelse (Nordtug, 2021). De fant at personer som er sterkere motivert for å bo i en distriktskommune, kjennetegnes ved at de allerede bor i en i dag, og at de er nærmere 30 år enn 15 år, verdsetter lett tilgang til natur, å være godt kjent i lokalsamfunnet og å bo i enebolig (Nordtug, 2021). Som vi har vist til tidligere er de fleste kommuner i Nord-Norge distriktskommuner, slik at det er relevant til å se til denne undersøkelsen, selv om aldersspennet i utvalget der er lavere enn hos oss.

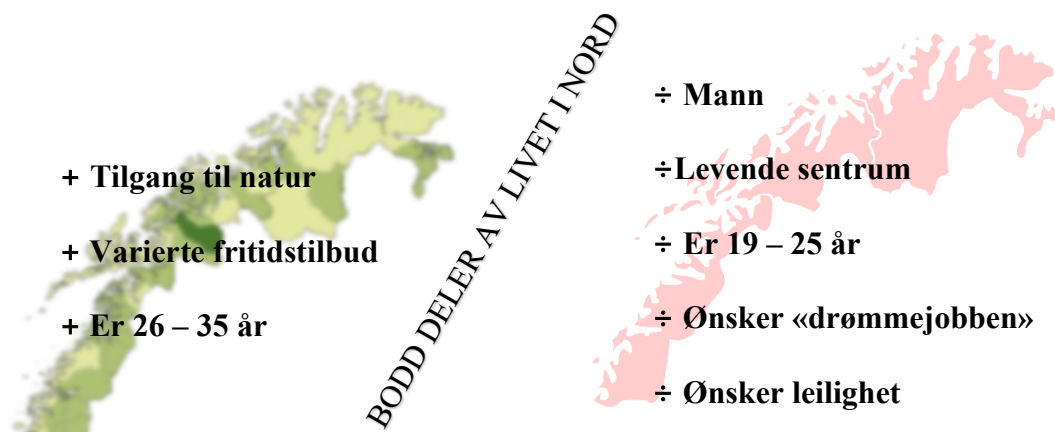
Blant de yngste av de som vi har undersøkt, som alltid har bodd i Nord-Norge, ser vi er mer tilbøyelige til å forlate den. Dette er i tråd med det distriktsutvalgene viser til, om at det er denne aldersgruppen som i størst grad flytter (NOU 2020:12). Det samme påpekte også Storvoll (2018).

2008-undersøkelsen fant at arbeid er viktig for aldersgruppen (Sørli et al., 2012). Vi ser at motivasjon for å flytte fra Nord-Norge blant de yngste, som for eksempel ønsker at det skal være lett å få jobb der de skal bo, og helst at de skal finne drømmejobben, harmonerer med det 2008-undersøkelsen sier.

Bolig var viktig flyttemotiv for unge voksne i 2008-undersøkelsen (Sørli et al., 2012). Hvis en ung voksen har lyst til å bo i leilighet, støtter funnet i 2008-undersøkelsen at dette påvirker motivasjonen for å flytte, og for denne gruppa kan det da bety å flytte ut av Nord-Norge.

4.8.2 Hva påvirker motivasjon blant de som har bodd deler av livet?

For de unge voksne i vår studie som har bodd deler av livet i landsdelen, finner vi at det er noen faktorer som påvirker i positiv retning og noen som påvirker i negativ, når det gjelder deres motivasjon for å bosette seg i Nord-Norge.

Figur Y. Kvaliteter av betydning for de som har bodd deler av livet i landsdelen sin motivasjon for å bosette seg i Nord-Norge

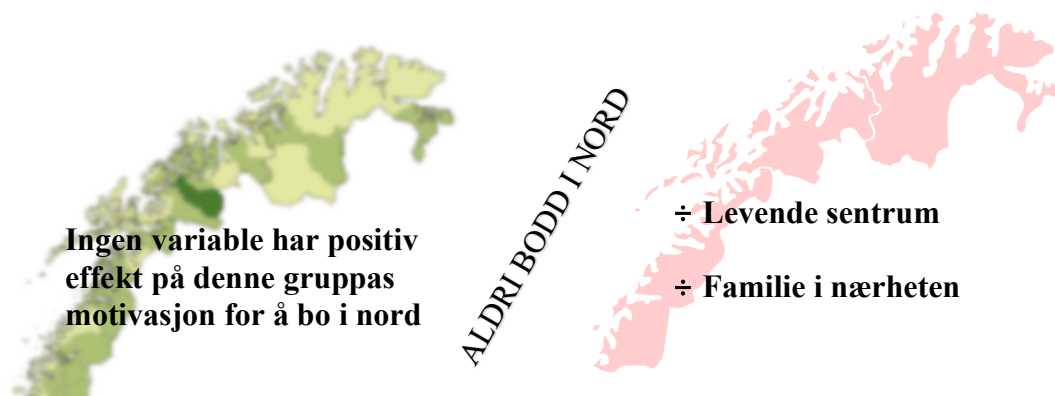
Også for denne gruppa er det av positiv betydning med tanke på å ville bosette seg i Nord-Norge, om man er blant de eldste unge voksne, 26 – 35 år. Om det er viktig med tilgang til natur, vil det ha positiv effekt på om disse som har bodd deler av livet i nord, vil etablere seg i landsdelen. Verdsetter man varierte fritidstilbud, øker dette sannsynligheten for at en fra denne gruppa slår seg ned i nord.

Flere faktorer eller kvaliteter hemmer bolyst i Nord-Norge for de som har bodd deler av livet der. Er man blant de yngste unge voksne i denne gruppa, 19 – 25 år, trekker dette i negativ retning med tanke på å bosette seg i nord. Vi finner at for menn i denne gruppa, er det mindre sannsynlig å bo i den nordligste landsdel. Sannsynligheten for at man slår seg ned i Nord-Norge reduseres også for de i denne gruppa som er opptatt av å finne drømmejobben. Har man bodd deler av livet i nord og er opptatt av levende sentrum, trekker dette vedkommende ut av Nord-Norge. Hvis en som har bodd deler av livet i Nord-Norge ønsker å bo i leilighet, er det økt sjans for at vedkommende ikke har lyst til å bo i landsdelen.

At det er den yngste delen blant respondentene, som i mindre grad ser for seg å flytte tilbake til eller bosette seg i Nord-Norge (om fem år), bekrefter tidligere forskning fra 2008-undersøkelsen (Sørli et.al., 2012) og undersøkelsen Barometer 2020X (Kunnskapsbanken, 2020) som vi presenterte i kapittel 2.

4.8.3 Hva påvirker motivasjonen blant de som aldri har bodd der?

Vi ser på hva vi finner hos gruppe 3 i vår undersøkelse, de som aldri har hatt bostedsadresse Nord-Norge, når det gjelder deres motivasjon for å etablere seg i landsdelen.

Figur Z. Kvaliteter av betydning for de som aldri har hatt bostedsadresse i landsdelen sin motivasjon for å bosette seg i Nord-Norge

Som figur Z illustrerer, finner vi i ingen klare faktorer som påvirker med positivt fortegn bolyst i Nord-Norge for de som aldri har bodd i landsdelen. De har samme preferanser som de to foregående gruppene med hensyn til at nærhet til familie har betydning for bomotivasjon, men i denne sammenheng skaper det da negativ effekt på bolyst i Nord-Norge. Deres familie befinner seg kanskje ikke i landsdelen og dette kan forklare at om nærhet til familie er viktig,

så trekker dette dem ut av Nord-Norge. Vi kan se til hva en av respondentene svarte på dette med nærhet til familie:

«Jeg vil bo i nærheten av familien min, som er i sør. Så med mindre jeg finner en partner i nord som har en god og støttende familie, så kommer jeg til å dra hjem igjen etter utdanningen.» (Sitat ung voksen respondent, 2021)

Vi fant ytterligere en effekt i vår undersøkelse, som påvirker de som aldri har bodd i Nord-Norge sin motivasjon for å etablere seg i nord. Det var at for de som mener det er viktig med et levende sentrum i nærheten av der de skal bo, reduserer det sannsynligheten for at de bosetter seg i Nord-Norge.

4.9 Oppsummering forskningsspørsmål 3: Hvilke tiltak kan eventuelt identifiseres for å få flere unge voksne til å bosette seg i nord?

Vi fant altså ikke klare forskjeller mellom de tre tilhørighetsgruppene når det gjelder bolyst generelt. Men når det gjelder Nord-Norge spesielt, fant vi fant at bolyst er sterkere hos gruppe 1 i forhold til gruppe 2 og hos gruppe 2 i forhold til gruppe 3. Vi fant dessuten faktorer som fremmer og hemmer bolyst i Nord-Norge for de tre ulike gruppene. Disse faktorene som innvirker på yngre voksne i Nord-Norge sin holdning til å bo i landsdelen (om 5 år), ser vi naturlig nok til for å besvare forskningsspørsmål 3: *Hvilke tiltak kan eventuelt identifiseres for å få flere unge voksne til å bosette seg i nord?*

I denne delen vil vi drøfte og reflektere over hva som må til, for at de ulike gruppene skal bli boende eller flytte tilbake til Nord-Norge på sikt. Vi vil se på aktuelle områder for å sette inn tiltak og vurdere om dette er noe ledere i Nord-Norge kan ha utbytte av når de skal rekruttere eller beholde ansatte i sine private eller offentlige virksomheter.

4.9.1 Mulige tiltak overfor de som alltid har bodd i Nord-Norge

En av faktorene vi i vår studie finner som reduserer sannsynligheten for at unge voksne som alltid har bodd i nord forblir der, er om disse mener det er viktig å ha tilgang til *levende sentrum*, med for eksempel kafé og butikker. Hva et levende sentrum er, kan det være subjektive meninger om, og det er vanskelig å måle oppnåelse av kvaliteten. Det er kanskje ikke like lett å skape et levende sentrum med kafeer og butikker i eksempelvis ei bygd, men vi anbefaler at premissgivere **undersøker hva som er mulig å få til der man er, man bør følge opp muligheter for å skape sosiale møteplasser**. Et av rådene fra ungdommens distriktspanel for fremtidas distriktspolitikk er at lokalsamfunnene utvikles med møteplasser

og at ungdom får større innflytelse lokalt (Distriktssentret, u.å.). **Vi anbefaler derfor at unge voksne i lokalsamfunnet får komme med innspill, de kan sitte på forslag til løsninger selv, for å oppnå kvaliteten «levende sentrum».**

Funnene i vår studie viser at det er den yngste delen av gruppen som tenderer til ikke å ønske eller tro at de bosetter seg i Nord-Norge. *Hvordan kan vi gjøre det mer attraktivt for den yngste aldersgruppen, de mellom 19 og 25 år?* Vi anbefaler å **se til hva ungdommens distriktspanel og panelet for innspill til nordområdepolitikk, har kommet med av råd,** her finner man mange gode forslag til hva de ønsker mer av i distrikt generelt, og også Nord-Norge spesielt.

Unge voksne som alltid har bodd i Nord-Norge, som mener det er viktig med *leilighet* fremfor enebolig eller rekkehus, vil mest sannsynlig ønske å flytte ut av landsdelen, finner vi i vår studie. Når det gjelder denne faktor, kan **premissgivere vurdere muligheter for å etablere leiligheter tilgjengelig for målgruppa,** disse kan for eksempel være mindre av størrelse, og man bør søke å holde salgspriser nede. **Leiemarkedet for leiligheter bør man også vurdere om kan gjøres noe med lokalt, enten ved å mobilisere til at mulighetene gjøres synlige, eller å stimulere til bygging av utleieenheter.** Også for leieboliger vil nok pris ha betydning for de unge. Vi kan vise til hva en respondent svarer:

«Dersom det skal være like dyrt å leve i Tromsø som i Oslo, kan jeg like gjerne bo i Oslo.» (Sitat ung voksen respondent, 2021)

Gode kollektivtransporttilbud vil gjøre det mer attraktivt for unge voksne som alltid har bodd i nord, sin lyst til å bli værende. Flere av ungdomspanelene viser til dette, **for kollektivtilbud er både priser og tilgjengelighet forhold premissgivere som fylkeskommuner og kommuner bør se til hva de kan gjøre med for å bedre attraktiviteten.** Det fremkommer i tillegg fra teorien vi har gjennomgått at de unge er opptatt av **fremtidsrettede og miljøvennlige transportløsninger,** slike oppgraderinger av selve transportmidlene kan virke i positiv retning med hensyn til effekten på bolyst.

Å finne *drømmejobben* er en faktor som kan få gruppe 1 til å ønske seg bort fra Nord-Norge. Hva som definerer drømmejobb, vil variere. For å motvirke tendensen anbefaler vi at det **arbeides for å skape attraktive jobber i Nord-Norge, og/eller formidles i kanaler der man når unge, hvilke muligheter som finnes.** Sistnevnte moment kan man mene er en «lavhengende frukt» vi kan anbefale å følge opp. Den nye digitale jobbportalen (Heia Nord-

Norge, u.å.) ønsker å være nettopp et bidrag til dette, å promotere og markedsføre jobber slik at de fremstår som attraktive og ikke minst blir gjort kjent for flere.

En annen faktor som har effekt på bomotivasjonen for unge som alltid har bodd i nord, er ønske om at det er *lett å få jobb i nærheten* av der de skal bo. Vi vurderer at dette kan ha sammenheng med forrige argumentasjon, det fremstår som **viktig at ledere for virksomheter i Nord-Norge tenker på hvordan attraktiviteten fremstår når de skal promotere og markedsføre ledige jobber, og vi anbefaler at man retter en innsats mot å gå bredt ut når man utlyser jobber for å nå frem til de unge.**

For de to sistnevnte kvaliteter som begge omhandler jobb, anbefaler vi også å se til det ungdomspanelet for distriktspolitikk viste til med hensyn til å **stimulere til muligheter for grundervirksomhet blant unge** (Distriktssenteret, u.å.), dette kan gjøres med økonomiske tilskudd og med rådgivningstjenester. Koronapandemien med restriksjoner har for øvrig ført til generelt mer digitalisert arbeidspraksis som har forbedret samarbeid på tvers av geografiske lokasjoner, vi anbefaler at man **ser på nye muligheter nylige digitaliseringsløft har gitt med tanke på stillinger i Nord-Norge.**

Vi finner i vår studie at *tilgang til natur* trekker positivt for gruppa. **Naturen i Nord-Norge benyttes ofte som blikkfang og moment i stillingsannonser. Vi anbefaler å satse på slike virkemidler.** Vi finner at det er grunnlag for å mene at dette kan ha virkning på unge voksne nordlendinger.

Betydningen av *familie* holder på de som alltid har bodd i landsdelen. Å tilrettelegge rundt dette moment er det ikke lett å identifisere tiltak for. *Venner* kan være viktig eller utslagsgivende, med tanke på å vurdere å bosette seg på heimlassen. **Vi kan anbefale at arbeidsgivere aktivt ber sine medarbeidere skryte av arbeidsplass og/eller lokalsamfunn, gitt at disse er enige selvfølgelig, overfor venner, som et bidrag i å holde på unge i landsdelen.**

Vi ser at de eldste unge voksne nordlendinger, *26-35 år*, er mer tilbøyelige til å bli i nord, enn de yngre. Disse er ofte i etableringsfase som livsfase. Vi kan anbefale at premissgivere som arbeidsgivere tilrettelegger for at disse skal trives. **Fleksible arbeidstider og hjemmekontor om mulig, kan være et tiltak. Sosiale samlinger i regi av arbeidsgiver, kan være et tiltak.** Når vi ser til hvordan gruppen generelt rangerer ulike kvaliteter på generelt grunnlag, fremkommer det som en viktig faktor for respondentene å ha tro på at *«Å bo i Nord-Norge vil gi et godt oppvekstmiljø for (fremtidige) barn»*. Tiltak som kan innrettes mot dette, vil kunne

være å tilrettelegge for å bevare eller videreutvikle ulike faktorer som spiller inn for gode oppvekstmiljø for barn. Eksempler på dette er **gode kommunale tjenester som helsestasjoner, god dekning for barnehageplasser og attraktive grunnskoler.**

4.9.2 Mulige tiltak overfor de som har bodd deler av livet i Nord-Norge

Når vi ser på faktorer som hemmer bolyst for unge voksne som har bodd deler av livet sitt i Nord-Norge, ser vi at det handler om nærhet til *levende sentrum*, om man er i alderen 19-25 år og om de *ønsker å finne drømmejobben*. Tiltak overfor denne gruppa vil kunne gå på de samme forhold rundt disse kvalitetene som vi skisserte i foregående kapittel.

I tillegg ser vi at *menn* som har bodd deler av livet i landsdelen, er mer tilbøyelige til å flytte ut av den, enn kvinner i gruppa er. Som vi har vært inne på tidligere er bolyst på individnivå subjektivt og varierende og menn seg imellom er ulike. Men vi synes funnet er viktig og tenker at å være oppmerksom på at unge menn som bare har bodd deler av livet i nord bør følges opp, bør synliggjøres. **Trivselen til unge menn som studerer og jobber i nord, kan følges opp av universiteter og av arbeidsgivere, i ulike former. Sosiale arrangementer og medarbeidersamtaler er enkle grep vi kan anbefale. Å sette seg inn i hvordan den enkelte har det, kan bidra til å identifisere nyttige tiltak på individnivå.**

Når det gjelder forhold som holder unge voksne som bare har bodd deler av livet i nord, er dette *tilgang til natur* og at de er i *eldste aldersgruppe, 26-35 år*. For disse kvalitetene vil vi vise til de samme tiltak som overfor gruppa som alltid har bodd i nord, som angitt i foregående kapittel.

Et moment unge voksne som bare delvis har bodd i Nord-Norge påvirkes av, er ifølge våre funn *varierte fritidstilbud*. Vi vil for denne kvalitet anbefale at både muligheter for friluftsliv og idrett og også kulturtilbud, tilrettelegges for. **At også unge voksne kan drive med breddeidrett, er et eksempel man kan bidra til lokalt. Kino, teater og konserter kan ha betydning for denne gruppa, og bør tilrettelegges for å ha tilgang til.**

4.9.3 Mulige tiltak overfor de som aldri har bodd i Nord-Norge

Her vil vi se på hva som kan lokke de vi har omtalt som gruppe 3 til å bosette seg i Nord-Norge. Når vi ser til faktorer som hemmer bolyst for de som aldri har bodd i landsdelen, handler dette om at behovet for levende sentrum og nærhet til familie trekker dem sørover. Når det gjelder *levende sentrum* har vi skissert mulige tiltak i kapittel 4.9.1.

Nærhet til *familie* er en faktor vi ikke nødvendigvis kan gjøre så mye for å endre på for de som aldri har hatt bostedsadresse i Nord-Norge. Familie for disse, bor sannsynligvis i en annen kant av landet. For at unge voksne som oppholder seg i Nord-Norge men som ikke opprinnelig kommer fra landsdelen, skal oppleve å ha enklere tilgang til å treffe familiemedlemmer, kan vi anbefale at premissgivere ser på **tiltak som skaper kortere, enklere og billigere reisevei. Priser på kollektivtransporttilbud eller flere transportmuligheter** vil kunne bidra til at bolyst i Nord-Norge kan øke for denne gruppen.

Nå har vi forsiktig antydnet hvilke tiltak som kan vurderes å legge vekt på for å bedre rekruttering av unge voksne i virksomheter i Nord-Norge, øke sannsynligheten for tilvekst i befolkningen av unge voksne og økt bosetting i landsdelen.

4.9.4 Oppsummering av tiltak

Tabellen under oppsummerer hvilke tiltak vi forsiktig kan anbefale overfor premissgivere som arbeidsgivere, universiteter, og kommuner og fylkeskommuner, for eksempel.

Gruppe	Kvalitet som påvirker motivasjon for å bo i Nord-Norge	Forsiktig anbefalt tiltak overfor premissgivere, basert på de funn studien begrenser seg til
1, 2, 3	Levende sentrum	Undersøke hva som er mulig å få til lokalt, man bør følge opp det å skape sosiale møteplasser. Unge voksne i lokalsamfunnet anbefales at får komme med innspill, de kan sitte på forslag til løsninger selv, for å oppnå kvaliteten.
1, 2	Aldersgruppe 19-25 år	Se til hva ungdommens distriktspanel og panelet for innspill til nordområdepolitikk, har kommet med av råd, og følge opp disse så godt som mulig.
1	Bo i leilighet	Følge opp muligheter for å etablere leiligheter tilgjengelig for målgruppa. Leiemarkedet for leiligheter bør man også vurdere om kan gjøres noe med lokalt, enten ved å mobilisere til at mulighetene gjøres synlige, eller å stimulere til bygging av utleieenheter.

1	Gode kollektivtransporttilbud	Se til hva man kan gjøre med priser og tilgjengelighet, samt fremtidsrettede og miljøvennlige løsninger, for å bedre attraktiviteten.
1, 2	Drømmejobben	Vi anbefaler at det arbeides for å skape attraktive jobber i Nord-Norge, og/eller formidles i kanaler der man når unge, hvilke muligheter som finnes. Vi anbefaler at det stimuleres til muligheter for at grundervirksomhet blant unge. Vi anbefaler at man ser på nye muligheter nylige digitaliseringsløft har gitt med tanke på stillinger i Nord-Norge.
1, 2	Tilgang til natur	Naturen i Nord-Norge benyttes ofte som blikkfang og moment i stillingsannonser. Vi anbefaler å satse på slike virkemidler.
1	Nærhet til venner	Vi kan anbefale at arbeidsgivere aktivt ber sine medarbeidere skryte av arbeidsplass og/eller lokalsamfunn, gitt at disse er enige selvfølgelig, overfor venner.
1, 2	Aldersgruppe 26 -35 år	Fleksible arbeidstider og hjemmekontor om mulig, kan være et tiltak. Sosiale samlinger i regi av arbeidsgiver, kan være et tiltak.
1	Gode kommunale tjenestetilbud	Vi kan anbefale at kommuner satser på helsestasjoner, god dekning for barnehageplasser og attraktive grunnskoler.
2	Menn	Trivselen til unge menn som studerer og jobber i nord, kan følges opp av universiteter og av arbeidsgivere, i ulike former. Sosiale arrangementer og medarbeidersamtaler er enkle grep vi kan anbefale. Å sette seg inn i hvordan den enkelte har det, kan bidra til å identifisere nyttige tiltak på individnivå.

2	Varierte fritidstilbud	At også unge voksne kan drive med breddeidrett, er et eksempel man kan bidra til lokalt. Kino, teater og konserter kan ha betydning for denne gruppa, og bør tilrettelegges for tilgang til.
1, 3	Nærhet til familie	Vi kan anbefale at premissgivere ser på tiltak som skaper kortere, enklere og billigere reisevei, holder priser nede på kollektivtransporttilbud og/eller tilrettelegger for flere transportmuligheter.

Denne kunnskapen vurderer vi som relevant for ledere i offentlige og private virksomheter i Nord-Norge når de skal rekruttere ansatte.

5 Konklusjon

Vårt mål med denne masteroppgaven har vært å studere følgende problemstilling:

Hva skal til for å få flere unge voksne til å bosette seg i Nord-Norge?

For å finne svar på vår problemstilling valgte vi å benytte tre forskningsspørsmål og på bakgrunn av teori og tidligere forskning, utarbeidet vi fire hypoteser vi ønsket å teste ut for å finne svar på dette.

Surveyen innhentet data fra 659 respondenter. Dataene ble bearbeidet ved bruk av t-tester og regresjonsanalyse. Funnene konkluderte med at alle våre hypoteser ble funnet holdbare og regresjonsmodellene var til hjelp for å identifisere distinkte profiler for de tre forskjellige tilhørighetsgruppene av unge voksne i Nord-Norge.

Når det gjelder hvordan de tre gruppene rangerer de generelle kvalitetene, fant vi at det ikke var klare forskjeller mellom gruppene. Vi har derimot funnet signifikante forskjeller mellom gruppene på hvilke faktorer som hemmer eller fremmer holdningen til å bo i landsdelen om 5 år. De faktorene presenterte vi i kapittel 4.

Vi finner at unge voksne som har bodd hele livet sitt i Nord-Norge, er mer tilbøyelig til å tro/ønske de bor i Nord-Norge om 5 år enn de andre to gruppene. Ut ifra våre funn kan vi argumentere for at jo større tilhørighet med tanke på hvor stor del av livet man har bodd i landsdelen, jo større er motivasjon for å bosette seg i Nord-Norge for voksne 19 – 35 år.

Teoretiske implikasjoner for denne studien ser vi at våre funn bekrefter i stor grad tidligere forskning innenfor feltet. Dette kan vi anse styrker reliabiliteten til vår undersøkelse.

Som nevnt innledningsvis er det en nokså ambisiøs problemstilling vi søker å svare på. Vi har forsiktig antydning ut fra de funn vi har avdekket gjennom vår datainnsamling, men det er ei stor utfordring og vanskelig å finne konkrete tiltak som kan si noe om hva som skal til.

Når vi ser på hvilke sett av faktorer som påvirker bomotivasjon i negativ eller positiv retning, kan vi sammen med de distinkte profilene for de tre forskjellige tilhørighetsgruppene, avdekke hvilke områder det bør settes søkelys på når vi skal prøve å få flere unge voksne til å bosette seg i Nord-Norge. Denne kunnskapen vurderer vi som relevant for ledere i offentlige og private virksomheter i Nord-Norge når de skal rekruttere ansatte. Kunnskapen vil kunne nyttiggjøres blant annet når det gjelder hvordan en på best mulig måte kan markedsføre hva

arbeidsplassen kan tilby av utviklingsmuligheter, men det kan være like viktig å markedsføre hvilke muligheter som finnes i lokalsamfunnet rundt.

5.1 Videre forskning

Ved gjennomgang av litteratur og tidligere undersøkelser, har vi foretatt valg for det vi finner aktuelt og interessant innenfor vår tidsramme og tilgjengelige ressurser. Dette innebærer at det er flere forhold vi ikke har inkludert i vår undersøkelse.

På tvers av disse tre tilhørighetsgruppene, vil det kunne være flere faktorer eller kvaliteter som er av betydning som vi ikke har inkludert. Hadde vi inkludert andre kvaliteter eller faktorer i spørreundersøkelsen, ville vi kanskje fått andre svar som kan være interessant for å avdekke nye faktorer som har effekt på ønsket eller tro på å bosette i Nord-Norge.

Om vi hadde stilt spørsmålene på en annen måte, ville kanskje også svarene blitt annerledes. Vi har som nevnt tidligere en antakelse om at studenter ved UiT kan være overrepresentert i undersøkelsen. En annen utvalgsform og et mer representativt utvalg ville vært interessant å studere. Dersom vi hadde hatt flere respondenter med yrkesfaglig bakgrunn, kan vi undre oss om det hadde gjort noe forskjell på våre funn.

Vi kommer ikke inn på detaljer som for eksempel hvilken type jobb man ønsker eller tror man kan få om man etablerer seg i Nord-Norge. Dette kunne vært undersøkt. Forskning og kartlegginger tyder på at dagens unge er mer opptatt av miljø, bærekraft og globalisering enn eldre generasjoner, og dette kunne vært sett nærmere på i spørsmål relatert til arbeid.

Vi går ikke inn i detaljer rundt kultur- og fritidstilbud. Så vidt vi har klart å avdekke gjorde heller ikke de store landsdekkende undersøkelsene dette. Diskusjoner rundt hva som bør prioriteres av slike tilbud pågår i en del byer i Nord-Norge og kunne vært undersøkt med tanke på tidsaktualisering, og også for å få mer «levende sentrum».

Vi hadde som nevnt tidligere et åpent spørsmål til slutt i surveyen, der respondentene fritt kunne si noen om kvaliteter eller faktorer de savnet i surveyen. Ut ifra svarene vi fikk til dette åpne spørsmålet, så vi at noen tema ble gjentatt flere ganger. Eksempler på faktorer respondentene mener er viktig er; klima, gode infrastrukturer, jobbmuligheter seg selv og for partner, og boligpriser.

Vi ser at klima går igjen blant flere respondenter som en faktor de mener er viktig. Slik som en respondents korte svar;

«Klima, hater lang vinter.» (Sitat ung voksen respondent, 2021)

En annen respondent bekrefter også at klima er en viktig kvalitet og faktor for hvor hen ønsker å bo:

«Det er dessverre klimaet som er grunnen til at jeg ser sørover. Nord-Norge er en region som vil oppleve stor positiv vekst fremover, og det er mange gode grunner for unge mennesker til å bli her – både karrieremessig og når det kommer til livskvalitet.»
(Sitat ung voksen respondent, 2021)

Referanseliste

Andersen, B., Lysvold, S.S. og Nygård, F. (2019, 25.oktober). Fødselstallene stuper i Nord-Norge – Mer dramatisk enn vi hadde trodd. *NRK*. Hentet fra:

https://www.nrk.no/nordland/fodselstallene-stuper-i-nord-norge_-_mer-dramatisk-enn-vi-hadde-trodd-1.14755804

Distriktssenteret. (u.å.). 10 råd fra ungdommens distriktspanel. Hentet 13.03.21 fra:

<https://ungdomspanel.distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2021/04/10-rad-fra-ungdommens-distriktspanel.pdf>

Distriktssenteret. (2020, 20. august). Nasjonal spørreundersøkelse om unges bostedsmotiv.

Hentet fra: <https://distriktssenteret.no/aktuelt/nasjonal-sporreundersokelse-om-unges-bostedsmotiv/>

Field, A. (2013): *Discovering Statistics using IBM SPSS Statistics*. 4th edition. SAGE Publication LTD

Gleditsch, R. F., Thomas, M. J, Syse A. (2020, 3. juni). Nasjonale

befolkningsframskrivninger 2020. Statistisk sentralbyrå. Hentet 17.03.21 fra:

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/nasjonale-befolkningsframskrivninger-2020>

Hagen, K.Ø., Svelstad, O.E., Svendsen, M. og Tunheim, H. (2020, 23.mars). Korona-krisen

gir boom for teknologien. *NRK*. Hentet 17.03.21 fra: <https://www.nrk.no/kultur/korona-gir-boom-for-teknologien-1.14952712>

Hansen, P. og Pedersen, L. (2020, 24.februar). En av tre ungdommer i nord vurderer å flytte sørover - Bekymringsfullt, sier professor. *NRK*. Hentet fra:

<https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/hver-tredje-unge-voksne-kan-komme-til-a-flytte-fra-nord-norge-1.14916073>

Harstad kommune (2021, 25.mars). Protokoll fra politisk sak PS 45/2021. Hentet fra:

<https://einnsyn.harstad.kommune.no/EInnsyn/Dmb/ShowDmbDocument?mId=2501&documentTypeId=MP&sourceDatabase=EPHORTE-I>

Heia Nord-Norge. (u.å.). Hentet 29.05.21 fra: <https://www.heianordnorge.no/>

Holm, A.O. (2021, 30. april). Vi må ikke la mytene styre utviklingen i nord. (High North News). Hentet fra: <https://www.highnorthnews.com/nb/vi-ma-ikke-la-mytene-styre-utviklingen-i-nord-norge>

Høgestøl, Ø. og Bjørnebekk O. (2019). *Kandidatundersøkelsen 2019. For UiT – Norges arktiske universitet*. (Rapport 2019:4). Hentet 17.03.21 fra: [https://khrono.no/files/2019/09/12/Kandidatunders%C3%B8kelsen%202019%20UiT%20rapport%20Ideas2evidence%20\(2\).pdf](https://khrono.no/files/2019/09/12/Kandidatunders%C3%B8kelsen%202019%20UiT%20rapport%20Ideas2evidence%20(2).pdf)

Indeks Nordland (2020). En rapport om utviklingen gjennom 2019 og utsiktene for 2020. Nummer 17, 2020.

Jacobsen, D. I. (2018). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Kunnskapbanken Nord-Norge (2019). 100 stemmer. Hvilke utfordringer og løsninger ser de unge for Nord-Norge? Hentet 27.10.20 fra: https://www.kbnn.no/archive/kbspesial/Fra-Ord-til-handling_Minst.pdf

Kunnskapsbanken Nord-Norge (2020). Barometer 2020X. Unge voksne i nord. Hentet 23.03.21 fra: <https://www.kbnn.no/artikkel/barometer-2020x-unge-voksne-i-nord>

KS (2018). Rekruttering av unge og nyutdannede. Hentet 26.10.20 fra: <https://www.ks.no/fagomrader/arbeidsgiverpolitikk/kompetanse-og-rekruttering/profilerings--og-rekrutteringsarbeid2/rekruttering-av-unge-og-nyutdannede/>

Leknes, S. og Løkken, S.A. (2020). Befolkningsframskrivninger for kommunene, 2020 – 2050. Statistisk Sentralbyrå. Hentet fra: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/429172?_ts=173fc97ddf0

Logstein, B. (2019) Trivsel og tilhørighet i norske bygdesamfunn. Kvantitative funn fra Lokalsamfunnsundersøkelsen 2011, 2013 og 2016. Rurals – Institutt for rural- og regionalforskning. Hentet 24.11.20 fra: https://rurals.no/wp-content/uploads/2019/01/notat-1_19-trivsel-og-tilhørighet-i-norske-bygdesamfunn-brit-logstein-1.pdf

Lunestad, Å. (2019). Reis hvis du må. En kvalitativ studie om fraflytting fra bygda i Norge. Bacheloroppgave i sosiologi. NTNU. Hentet 23.11.20 fra: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2613721/no.ntnu:inspera:2441840.pdf?sequence=1>

Lærd Statistics (u.å.). Linear Regression Analysis using SPSS statistics. Hentet 21.05.21: <https://statistics.laerd.com/spss-tutorials/linear-regression-using-spss-statistics.php>

Lærd Statistics (u.å.). *Multiple Regression Analysis using SPSS statistics*. Hentet 21.05.21 fra: <https://statistics.laerd.com/spss-tutorials/multiple-regression-using-spss-statistics.php>

NAV. (2021, 20.mai). Navs bedriftsundersøkelse 2021. Hentet fra: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/analyser-fra-nav/nyheter/navs-bedriftsundersokelse-2021-fortsatt-hoy-mangel-pa-arbeidskraft>

Nordtug, H. (2021). *Unges motivasjon for å bo i distriktene. Distriktssenteret*. Hentet 27.05.21 fra: <https://distriktssenteret.no/litteratur/unges-motivasjon-for-a-bo-i-distriktene/>

NOU 2020: 12. (2020). *Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn*. Hentet 25.05.21 fra <https://www.regjeringen.no/>

NOU 2020: 15. (2020). *Det handler om Norge: Bærekraft i hele landet. Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene*. Hentet 17.04.21 fra <https://www.regjeringen.no/>

Regjeringen. (2019). *Tildelingsbrev 2020 – Distriktssenteret*. Hentet 17.04.21 fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/2d56b0fd03e14b67a73fc641de8f51ad/2020_tildelingsbrev-distriktssenteret.pdf

Regjeringen. (2020). *Distriktsnæringsutvalget*. Hentet 17.04.21 fra: <https://www.regjeringen.no/no/dep/nfd/organisation/etater-og-virksomheter-under-narings--og-fiskeridepartementet/styrer-rad-og-utvalg/midlertidige-styrer-rad-og-utvalg/distriktsnaringsutvalget/id2670783/>

Regjeringen. (2020, 1. juli). *Ungdommer gir råd om fremtidens nordområdepolitikk*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ungdommer-gir-rad-om-fremtidens-nordomradepolitikk/id2721746/>

Rolland, T. (2019, 8.november) Hva skjedde med Nord-Norge? Hentet fra:
<https://forskning.no/demografi-partner-politikk/hva-skjedde-med-nord-norge/1587546>

Rybalka, M., Røgeberg, O. og Dyngen, Ø.Å. (2019). *Digitalisering i kommunene. Overblikk over tilstanden i 2018*. (Statistisk sentralbyrå – Rapport 2019:14). Hentet 23.04.21 fra:
https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/_attachment/388777?_ts=16b457fdd00

Rørstad, K., Børing, P. og Solberg, E. (2021). *NHOs kompetansebarometer 2020. En kartlegging av NHOs medlemsbedrifter og øvrige norske bedrifters kompetansebehov i 2020*. (NIFU – Rapport 2021:4). Hentet 15.05.21 fra:
<https://www.nho.no/siteassets/publikasjoner/kompetansebarometeret/kompetansebarometeret-2020.pdf>

Sparebank1 Nord-Norge (2021, 12.mars). *Vi søker 50 unge voksne til Unge stemmer*. Hentet fra: <https://www.sparebank1.no/nb/nord-norge/om-oss/nyheter/vi-soker-50-unge-voksne-til-unge-stemmer-.html>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 3. juni). *Et historisk skifte: Snart flere eldre enn barn og unge*. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/et-historisk-skifte-flere-eldre-enn>

Statistisk sentralbyrå. (2020). Regionale befolkningsframskrivninger 2020 – 2050. Hentet 15.05.21 fra:
<https://ssb1.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=8feeedde1c2a40aa99cc5f0a3bc7fb13>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 29.oktober). *Voksende byer og aldrende bygder*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/voksende-byer-og-aldrende-bygder>

Utenriksdepartementet. (2021). *Mennesker, muligheter og norske interesser i nord* (Meld. St. 9 (2020-2021)). Hentet 23.05.21 fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/268c112ec4ad4b1eb6e486b0280ff8a0/no/pdfs/stm202020210009000dddpdfs.pdf>

Storvoll, R. (2018). *Unge framtidstemmer i Nord*. Scandinavian Journal of Vocations in development. DOI: <https://doi.org/10.7577/sjvd.2617>

Sørлие, K., Aure, M. og Langset, B. (2012). *Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000-tallet*. (NIBR-Rapport 2012:22). Oslo: Norsk institutt for by og regionforskning.

Telemarksforskning. (2020, 6. november). *To av tre kommuner får synkende folketall*. Hentet fra: <https://www.telemarksforskning.no/to-av-tre-kommuner-far-synkende-folketall/>

Thraning, G. (2020, 27.februar). *Alarmerende befolkningsutvikling i nord*. Hentet fra: <https://nordnorskdebatt.no/article/alarmerende-befolkningsutvikling>

Troms og Finnmark fylkeskommune (2020, 11.mars). *Troms og Finnmark i tall – demografi*. Hentet fra: <https://storymaps.arcgis.com/stories/bd7386bcb9184fe7bf20c681a5ea30ce>

Vestby, Guri M. (2015). *Flytting gjennom livsløpet*. Nibr-rappor 2015 [Notat]. Hentet 22.04.21 fra: https://www.nfk.no/_f/p34/i8944d6e4-9150-4c32-81a9-5facbba8f2b4/nibr-rapport-2015-flytting-gjennom-livsløpet.pdf

Øvrum, M. (2021, 9.mars). *Enstemmig for ungdomssatsing i Harstad: Jeg brenner for det her*. Hentet fra: <https://www.ht.no/incoming/2021/03/09/Enstemmig-for-ungdomssatsing-i-Harstad-%E2%80%93-Jeg-brenner-for-det-her-23621001.ece?rs1150611617184496050&t=1>